

Результати навчання та зміст навчальних дисциплін освітньої програми

Цикл загальної підготовки

Обов'язкові дисципліни

Опис навчальної дисципліни

ОДЗ 1. 01 МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ В ГАЛУЗІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ»

Навчальна дисципліна «Методологічні та теоретичні проблеми наукового пізнання в галузі психологічної науки» належить до циклу загальної підготовки згідно навчального плану підготовки магістрів.

Мета курсу – підвищення компетенції майбутніх викладачів стосовно можливостей використання ними класичних та розроблених в наші дні принципів та знарядь організації пізнання, що відкриває перед їх мисленням перспективу формування та формулювання положень теорій, побудованих у відповідності з принципами діалектики та вимогами діалектичної природи мислення. Досягнення такого рівня організації пізнання дозволить мисленню не тільки знаходити місце об'єкту дослідження в певній концепції або парадигмальній моделі, а відкриє перед ним перспективу бути упредметненим на метапарадигмальному рівні, в новій інтегрально-методологічній якості.

Завдання курсу – надання можливості майбутнім викладачам свідомо використовувати деякі, до цього часу підвладні лише інтуїції, ефективні знаряддя просування пізнання, що дозволить їм осмислювати об'єкти пізнання в цілісності і системності, як єдності їх різних сторін.

Предмет курсу – оригінальна технологія організації пізнання, яка приводить в єдину систему цілий набір класичних та розроблених сучасними вітчизняними вченими настанов і приписів, форм і методів, процедур і механізмів, засобів та інструментів організації пізнання, прийнятих більшістю наукової спільноти. Призначена для використання при самостійному проведенні психологічних досліджень, побудові структурних та функціональних моделей об'єкт дослідження, осмислення емпіричного матеріалу з позицій діалектичного підходу та розвитку теоретичного мислення.

Основний зміст дисципліни: Рушійні сили розвитку пізнання. Теоретична проблема пізнання; теоретичні проблеми психології пізнання; «сутність» як абстрактна філософська категорія. Поняття «онтологія» та «гносеологія»; сутність пізнання як об'єкт та як предмет дослідження; сутність пізнання як система двох суперечностей – внутрішньосутнісної та сутнісно-явленнєвої. Явлення сутності пізнання. Процес визначення сутності пізнання; Поняття «методології» та «методів» пізнання. Типи парадигмально-пізнавальних технологій. Теоретична та метатеоретична методології організації пізнання. Методи пізнання, методи викладання, методи педагогіки. Метод «Сходження від абстрактного до конкретного»; зміст та

форма як філософські категорії та їх значимість для розв'язання проблеми пізнання; категоріальна парадигма як принцип формально-логічної та мисленнево-синтаксичної організації пізнання; операційна парадигма як принцип поза логічної організації пізнання; категоріально- операційна парадигма як форма організації пізнання у відповідності з принципами діалектики; перенесення проблеми організації пізнання у сферу психології; проблема організації пізнання в умовах методологічної кризи світової психологічної науки на рубежі 20-30 років ХХ сторіччя; психологічні знаряддя організації пізнання методом «Сходження від абстрактного до конкретного». Діалектико-логічне поняття та тріадичний (діалектичний) умовивід; сутність проблеми пізнання як вихідна категорія теоретичного підходу до організації пізнання методом «Сходження від абстрактного до конкретного»; визначення сутності проблеми організації пізнання у формі системи суперечностей: внутрішньосутнісної та сутнісно-явленнєвої як умови використання протилежних принципів організації пізнання; визначення внутрішньосутнісної суперечності метафоричної організації пізнання. Метафоризація та іронізування; визначення суперечності між внутрішньосутнісною організацією пізнання та діалектикою як явленням сутності пізнання. Теза та антитеза. Іронія та діалектика; перший крок конкретизації проблематики організації пізнання у відповідності з вимогами методу «Сходження від абстрактного до конкретного». Постановка проблеми між діалектикою і діалогічною логікою як інтегральною формою організації пізнання; другий крок конкретизації проблематики організації пізнання методом «Сходження від абстрактного до конкретного». Постановка проблеми між діалектичною логікою, як інтегральною формою організації пізнання та категоріально-операційною парадигмою, як принципом організації пізнання; третій крок конкретизації проблематики організації пізнання у відповідності з вимогами методу «Сходження від абстрактного до конкретного». Постановка проблеми між засобами організації пізнанняб категоріально-операційною парадигмою та психологічними особливостями мислення як процесу; четвертий крок конкретизації проблематики організації пізнання методом «Сходження від абстрактного до конкретного». Постановка проблеми між психологічними закономірностями функціонування та розвитку мислення, як процесу і природною діалогічністю мислення; П'ятий крок конкретизації проблематики організації пізнання методом «Сходження від абстрактного до конкретного». Постановка проблеми між організацією пізнання у відповідності з природню діалогічністю мислення та діалогікою, як формою організації пізнання.

Після вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- основні поняття, необхідні для сучасного наукового тлумачення емпіричного матеріалу;
- сучасні методології, методи, методики та інноваційні технології організації та проведення психологічних досліджень;

- межі застосування відомих методів, методик, технологій, принципів та знарядь організації пізнання при розв'язання складних проблем;
- закони та принципи організації педагогічної діяльності, правила складання конспектів, проведення практичних занять та семінарів, правила планування самостійної роботи студентів, розв'язання проблем, що потребують оновлення та інтеграції знань;
- переваги та недоліки ілюстративно-пояснювальних, проблемних, діалогічних, інформаційних методів викладання психології, специфіку проведення ігрових форм занять, використання технічних та комп'ютерних засобів навчання, їх апробації та впровадження в психологічну практику.

Уміти:

- самостійно проводити психологічні дослідження в повному обсязі використовуючи потенціал надбаної в процесі навчання в магістратурі наукової та професійної компетенції стосовно методології, методів, методик та технологій їх організації;
- самостійно оцінювати теоретичне та практичне значення отриманих в процесі дослідження результатів;
- усвідомлювати межі використання парадигмальних моделей, концепцій та теорій для відображення закономірностей природи та функціонування психічних явищ і переходити до метапарадигмального рівня їх осмислення, досягаючи більш глибокого та всебічного їх розуміння;
- організовувати процес пізнання психологічних явищ у відповідності з принципами діалектики та вимогами діалогічної природи мислення;
- організовувати процес навчання, використовуючи надбані знання законів принципів та правил педагогічної діяльності.

Опис навчальної дисципліни

ОДЗ 1. 02 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОЇ, ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ ТА ПСИХОРЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ»

Навчальна дисципліна « Організація та методика психотерапевтичної, психокорекційної та психореабілітаційної роботи» належить до циклу загальної підготовки згідно навчального плану підготовки магістрів.

Мета курсу – підвищення загальної психологічної культури та професійної компетенції майбутніх викладачів та формування їх психологічної готовності до надання реальної психотерапевтичної, психокорекційної та психореабілітаційної допомоги та кваліфікованого викладання дисциплін цієї спрямованості.

Завдання курсу – формування здатності до самостійної організації психологічної допомоги, виходячи з урахування загальнолюдських

цінностей, етичних міркувань, налагодження сумісного існування і взаємодії різних національних культур та релігійних конфесій шляхом методологічно коректної послідовності формування загальних навичок всебічного аналізу проблемних ситуацій в їх цілісності та системності та вмінь самостійно поєднувати окремі методи, формуючи ефективні прийоми психологічної допомоги.

Предмет курсу – структурована та систематизована послідовність історично первинних, класичних та нових методів організації психологічної допомоги: методу раціональної психотерапії, методів сугестивної психотерапії, методу класичного психоаналізу З. Фрейда, методу аналітичної психології та психотерапії К. Г. Юнга та методу трансперсональної організації свідомості С. Грофа. Матеріал курсу має двоєдине призначення: практичне використання в разі необхідності самостійної організації психологічної допомоги та підготовка кваліфікованих викладацьких кадрів дисциплін психологічного профілю.

Основний зміст дисципліни - раціональна психотерапія. Визначеність, послідовність та доказовість як елементи переконливості логічної аргументації; гіпноз та навіювання. Методи та техніка гіпнозування. Показання та протипоказання; нейролінгвістичне програмування. Шляхи проникнення у підсвідоме (ключі). Техніка прийняття рішення. Техніка зміни переконання; Класичний психоаналіз З. Фрейда. Теоретичні засади. Інструмент психоаналітика. Робочий альянс; продуцирування матеріалу: вільні асоціації (сновидіння), перенесення (трансфер), опір, помилкові дії, обмовки. Аналіз матеріалу; техніка психоаналізу (вільних асоціацій, опору, перенесення, обмовок). Інтерпретація; аналітична психологія К. Г. Юнга. Основні положення. Центральне поняття – «індивідуація». Поняття: «інтроверсія», «екстраверсія», «колективне позасвідоме», «архетипи», «стратифікація»: персону, тінь, Аніма-Анімус, замість; аналітична та синтетична стадії процесу психотерапії. Аналітична стадія, етапи: визначення, тлумачення. Синтетична стадія, етапи: навчання, трансформації; трансперсональне світосприймання С. Грофа. Поняття «трансценденції». Подвійне усвідомлення людини; стан транс-персонального переживання та доступ до езотеричної інформації. Базові перинатальні матриці. Реалістичне та символічне переживання матриць, як стадій входження в перинатальну сферу.

Після вивчення дисципліни студенти повинні **знати**:

- класичні та сучасні методи індивідуальної та групової психокорекційної, психореабілітаційної та психотерапевтичної роботи та критично оцінювати проблеми консультативної психології;
- методики організації психокорекційної, психореабілітаційної та психотерапевтичної роботи;
- формально-рольову структуру сімейних відносин, структуру сім'ї, її психічне здоров'я, засади сімейної діагностики та терапії;
- закони та принципи організації педагогічної діяльності, правила складання конспектів, проведення практичних занять та семінарів,

правила планування самостійної роботи студентів, розв'язання проблем, що потребують оновлення та інтеграції знань.

Уміти:

- надавати первинну психологічну підтримку та допомогу людям, що опинилися в скрутних життєвих обставинах та реалізувати в психологічному консультуванні, психокорекційній, психореабілітаційній та психотерапевтичній роботі різні методологічні підходи щодо профілактики, попередження та подолання проявів віктимної поведінки;
- вирішувати психологічні проблеми, пов'язані зі здійсненням психологічного впливу (індивідуальна та групова психокорекція);
- здійснювати психологічний захист громадян у кризових ситуаціях.

Опис навчальної дисципліни

**ОДЗ 1. 03 ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ.
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЇ**

Навчальна дисципліна «Педагогіка та психологія вищої школи. Методика викладання психології» належить до обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки згідно навчального плану підготовки фахівців.

Мета курсу полягає у є формування професійної компетентності й особистості майбутнього фахівця у виші, зокрема його наставляння на готовність до педагогічної діяльності, а також розвиток педагогічної культури, спрямованої на увиразнення інтелектуальних особливостей і творчого потенціалу майбутнього практичного психолога, а також у підготовці магістрантів до майбутньої науково-педагогічної діяльності у закладах вищої освіти.

Завдання курсу :

- розкрити основні теоретичні педагогіки та психології вищої школи, дидактики та теорії виховання;
- дати загальну характеристику сучасного освітнього простору вищої школи, залучити студентів до аналізу його проблем та прогнозування перспектив розвитку;
- сформуванню у студентів уміння розв'язувати практичні завдання навчально-виховного процесу у вищій школі;
- удосконалити навички самостійної навчальної роботи, в тому числі уміння опрацьовувати та систематизувати наукові літературні першоджерела;
- сприяти опануванню майбутніми фахівцями методики підготовки та проведення різних форм організації занять у ЗВО; методик вивчення особистості і колективу студентів, що необхідно для розробки і застосування сучасних освітніх технологій, вибору оптимальної стратегії навчання і виховання;
- формування освіченої, творчої особистості майбутнього практичного психолога;

- ознайомлення студентів з методиками викладання психології у виші.

Предмет курсу: розкриття студентам знань про особливості процесів гуманізації і гуманітаризації вищої освіти, формування уявлення про особистість, її розвиток, психічне здоров'я і прояв здібностей на шляху самовдосконалення, стилі педагогічного управління, формування навичок взаємодії з іншими, формування уявлень про психологію управління і імідж сучасного викладача вищої школи, розкриття наукових засад, мети і принципів професійної освіти, особливості сучасного науково-педагогічного процесу, формування уявлень щодо принципів, методів і форм організації навчання у виші, методики викладання психології, методи психолого-педагогічних досліджень із проблем професійної підготовки фахівців.

Основний зміст дисципліни: Педагогіка вищої школи: предмет, завдання, функції, місце в структурі педагогічних наук, основні поняття педагогіки вищої школи, науково-педагогічний процес у ЗВО: сутність, структура, етапи, закономірності, принципи, рівні методологічного знання в педагогіці вищої школи, методи та етапи науково-педагогічного дослідження, загальна характеристика і класифікація студентів ЗВО, викладач ЗВО як організатор навчально-виховного процесу, права та обов'язки педагогічних та науково-педагогічних працівників, соціально-психологічна структура групи, визначення групи, її структури, видів, теорії лідерства, типи лідерів, стилі управління, стилі педагогічного управління, умови підвищення ефективності управління та співпраці, умови створення гарної атмосфери у колективі для підвищення ефективності праці підлеглих, психологія спілкування, психологічна характеристика процесу комунікації, моделі комунікації, закони успішної комунікації, види спілкування, психологічні умови успішного спілкування, засоби та бар'єри спілкування, спілкування як процес сприйняття людьми один одного, стилі педагогічного спілкування, емоційний інтелект, емоційні компетенції, психологія конфлікту, конфлікти та шляхи їх подолання, зміст поняття «конфлікт», типи конфліктів умови виникнення конфліктної ситуації, стратегії поведінки в конфліктній ситуації, типи конфліктних особистостей, система вищої освіти в Україні, тенденції та перспективи розвитку, вища освіта в Україні, її основні принципи і завдання, тенденції та перспективи її розвитку в розвинених країнах світу у XXI столітті, інтеграція вищої освіти, організаційно-правове забезпечення вищої освіти, організація праці викладача вишу, педагогічне навантаження, місце та роль методичного забезпечення для якісної підготовки фахівців, робоча програма дисципліни, план заняття, опорні конспекти: їхня структура, методичні підходи до написання, сучасні підручники та навчальні посібники, комп'ютерна підтримка навчального процесу, методика проведення лекційних, семінарських і практичних занять, види лекцій та їх особливості, підготовка та організація лекційних занять, лектор та аудиторія, імідж лектора, його складові, семінарські заняття: види і методика їх проведення, практичні заняття як форма організації навчання, навчально-методичне забезпечення

проведення занять, сучасні технології навчання у виші, сутність педагогічної інноватики, інтерактивне навчання, структура та процес ділової гри, ігрові технології у вищій школі, методика використання інформаційних технологій навчання: дистанційне навчання, комп'ютерні засоби професійно-педагогічної комунікації, діагностика знань студентів, компоненти, функції і види контролю знань студентів, методи і форми організації контролю знань, шляхи їх удосконалення. Рейтинговий контроль знань. Особливості проведення заліків та іспитів. Комплексні екзаменаційні білети та методика їх розробки. Методичне забезпечення контролю і оцінки знань студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- основні принципи та систему освіти, її види, форми здобуття, складники освітні ступені та структуру закладів вищої освіти України;
- структуру державних стандартів вищої освіти;
- права та обов'язки учасників освітнього процесу;
- зміст та основні вимоги освітньої програми своєї спеціальності;
- вимоги до складу і змісту навчально-методичної документації зі спеціальності та дисципліни;
- сутність нових та інформаційних технологій навчання у вищій школі та дидактичні принципи побудови електронних навчальних посібників;
- принципи організації психолого-педагогічного дослідження;
- педагогічні форми освітньої взаємодії зі студентами, навчитися творчо застосовувати знання і способи діяльності, засвоєні під час вивчення дисциплін управлінського циклу;
- різноманітні види навчальних і позааудиторних занять, використовувати найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку студентів.

вміти:

- самостійно опрацьовувати різні види джерел (навчальну та навчально-методичну літературу), критично її аналізувати і використовувати в педагогічній практиці та під час підготовки до занять;
- розробляти та проводити всі види занять і контрольних заходів у виші;
- організовувати та аналізувати власну науково-педагогічну діяльність;
- планувати навчальні заняття згідно з навчальним планом та програмою дисципліни;
- розробляти зміст, проводити структурування навчального матеріалу та проводити заняття різних видів;
- визначати методи та засоби навчання та контролю, аналізувати їх ефективність;
- організувати та керувати пізнавальною діяльністю студентів, формувати у студентів критичне мислення та вміння здійснювати діяльність зі всіма її складовими;

- здійснювати контроль і оцінку результатів та проводити корекцію процесу навчання;
- складати завдання для контролю знань (в т.ч. завдання у тестовій формі) та ККР з дисципліни спеціальності;
- застосовувати комп'ютерну техніку в навчальному процесі.
-

Опис навчальної дисципліни

ОДЗ 1. 04 АНГЛІЙСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ (англійська)

Навчальна дисципліна «Англійська мова за професійним спрямуванням» належить до циклу загальної підготовки згідно навчального плану підготовки фахівців.

Мета курсу – підготовка конкурентоспроможного фахівця для різних типів закладів загальної середньої освіти, закладів вищої та перед вищої фахової освіти, управлінських освітніх структур, здатних до самоосвіти та самовдосконалення; формування професійної компетентності майбутніх магістрів на основі розвитку необхідних автоматизованих комунікативних мовленнєвих навичок в сфері професійного спілкування та їх застосування на практиці; підготовка до наукової діяльності у вищій школі.

Завдання курсу є:

- формувати у студентів загальні компетенції (декларативні знання, вміння й навички, компетенцію існування та вміння вчитися);
- навчити невідготовленого та підготовленого монологічного мовлення (опис, міркування, повідомлення, презентація);
- сформувати навички діалогічного мовлення (бесіда, інтерв'ю, дискусія);
- сформувати вміння написати резюме, автобіографію, заяву на роботу, різні види листів;
- вдосконалювати навички ознайомлювального читання текстів з фаху; вивчаючого читання з установкою на отримання професійної інформації, робити нотатки у процесі читання, опрацьовувати велику кількість матеріалу; переглядового читання (тексти з спеціальності); пошукового читання;
- навчити аудіюванню автентичних матеріалів іноземної мови та текстів зі спеціальності;
- вміння здійснювати мовленнєву діяльність з урахуванням соціокультурних норм спілкування.

Предмет курсу: Аспекти мови та види іншомовної мовленнєвої діяльності в процесі формування знань, умінь і навичок іншомовної мовної та мовленнєвої діяльності, професійно-мовленнєвої комунікативної компетентності студента магістра.

Основний зміст дисципліни: Стили навчання та викладання. Навчальна діяльність та форми мотивації. Розвиток навичок читання та письма. Як використовувати відео-уроки для викладання англійської мови. Розвиток навичок аудіювання. Комунікативні підходи у навчанні. Писемне спілкування академічного характеру. Робота з професійною літературою та діловою документацією. Виконання письмового та усного перекладів наукових статей. Реферування англійською мовою науково-дослідницьких статей. Анотування англійською мовою професійної літератури. Складання ділової документації (звітів, оглядів, тощо). Працевлаштування (резюме, супровідний лист тощо). Шляхи пошуку роботи. Написання резюме, супровідного листа. Співбесіда. Типи співбесід і питання, які часто задаються під час інтерв'ю із роботодавцем. Культура мовлення. Вигляд. Поведінка. Персональна та професійна ідентифікація. Формування навичок критичного читання. Ведення конспектів. Наукові об'єднання, спілки, товариства. Науково-педагогічні громадські організації. Формування навичок критичного читання. Ведення конспектів. Наукові об'єднання, спілки, товариства. Науково-педагогічні громадські організації. Перегляд конференцій TED talks секції Освіта. Ознайомлення з особливостями організації та проведення Web-конференцій. Міжнародні конференції, зустрічі, дискусії. Ознайомлення із особливостями презентації наукових досліджень: підготовка та проведення презентацій (виступів - доповідей); технічні засоби та наочність; інтерпретація візуальних засобів, які супроводжують текст (схем, рисунків, графіків та таблиць). Ознайомлення із правилами та умовами участі у вчених нарадах, зборах, семінарах та засіданнях Круглого столу з освітніх тем. Формування навичок ведення дискусій та наукових диспутів з освітніх тем. Вживання граматичних та лексичних структур англійської мови рівня B2 відповідно до європейських стандартів знання іноземної мови.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- функціональну лексику англійської мови, лексику зі спеціальності
- особливості формату різних жанрів та типів академічної друкованої літератури та професійної літератури на електронних носіях;
- граматичні структури, необхідні для іншомовного реферування та анотування професійної літератури;
- правила англійського синтаксису, мовні форми, властиві для офіційних та розмовних реєстрів академічного писемного спілкування;
- міжкультурні відмінності між Україною і країнами світу, зокрема країнами мовою яких вивчається;
- стратегії ефективного читання, аудіювання, навчання, пошуку інформації в різних джерелах інформації, включаючи інтернет-пошук;
- новітні тенденції у дослідженні літератури; соціокультурний аспект іноземної мови

Уміти: реалізовувати

- адекватно реагувати на основні ідеї та брати активну участь у обговореннях, бесідах, що пов'язані з навчанням, роботою та особистим життям;
- розуміти і продукувати особисту кореспонденцію (листи, електронні повідомлення тощо);
- правильно заповнювати бланки різних форматів відомостями про себе та організацію, здійснювати безпосереднє усне й писемне спілкування в академічному та професійному середовищі з урахуванням особливостей міжкультурної комунікації;
- розуміти зміст письмової наукової інформації та рівень релевантності для власної теми дослідження;
- організувати інформацію, отриману з письмових джерел, у вигляді конспектів та нотаток для подальшого використання;
- продукувати зв'язні та послідовні усні монологи на основі прочитаної професійної літератури;
- викладати власні думки та аналіз результатів роботи під час нарад, зборів та семінарів;
- розрізняти різні жанри автентичних текстів, пов'язаних зі спеціальністю, з підручників, газет, популярних і спеціалізованих журналів та Інтернет джерел та визначати позицію і точки зору автора;
- виконувати анотування та реферування джерел наукової інформації на належному рівні граматичної та академічної коректності;
- складати ефективне резюме, лист супроводу та інші документи, потрібні для працевлаштування.

Цикл фахової підготовки

Обов'язкові дисципліни

ОДФ 2. 01. ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ КЛІЄНТІВ

Мета навчальної дисципліни: вивчення і систематизація досягнень вітчизняних і зарубіжних досліджень у галузі кризової психотерапії; формування світоглядних компетенцій медичного психолога, які є пріоритетними в системі медико-психологічної реабілітації пацієнтів з невротичними та психосоматичними порушеннями, що відповідають сучасним гуманістичним тенденціям і державній політиці Української держави.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення здобувачів другого магістерського рівня з історичними етапами становлення клінічної психології;

- оволодіти основними категоріями та поняттями клінічної психології;
- вивчення фундаментальних понять проявів психічних порушень;
- узагальнення основних патологічних симптомів й синдромів психічних розладів;
- розгляд уявлень про психосоматичну єдність;
- ознайомити із закономірностями формування та основними властивостями психічних процесів особистості соматично хворої людини, висвітлити проблему спілкування у медичному середовищі, зокрема з пацієнтом та його родичами;
- сприяти вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в колективі;
- ознайомлення з особливостями поведінки пацієнтів з психічними розладами та можливостями психологічної допомоги в структурі комплексного лікування.

Предмет курсу: психологічне консультування як вид діяльності практичного психолога.

Після вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- сучасні тенденції розвитку психологічної галузі та аналізувати їх;
- тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки психолога;
- закони та способи міжособистісної взаємодії психолога та клієнта;
- методики та стандартні схеми опитування та фізикального обстеження пацієнта;
- методики оцінювання психічного стану дитини, підлітка і дорослого;
- основні нормативні документи, які регламентують діяльність психотерапевта;
- основні обмеження життєдіяльності та принципи визначення особистісної декомпенсації;
- ефективність різних форм організації надання психологічної допомоги.

Уміти:

- проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення щодо форм надання психологічної допомоги;
- розв'язувати складні психологічні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності;
- приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи психолога і клієнта;
- провести бесіду з пацієнтом (у т.ч з дитиною), на основі алгоритмів та стандартів;
- обстежити психомоторний та фізичний розвиток дитини;
- оцінити стан здоров'я людини (у т.ч. дитини);
- в змодельованій клініко-організаційній ситуації на підставі даних про захворювання, його перебіг та особливості професійної діяльності

- людини визначити наявність та вираженість обмежень життєдіяльності, вид, ступінь та особистісної декомпенсації;
- оформляти відповідні документи, що засвідчують тимчасову непрацездатність;
 - вибирати відповідний уніфікований клінічний протокол щодо надання медичної допомоги.

Опис навчальної дисципліни

ОДФ 2. 02 ПСИХОЛОГІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Навчальна дисципліна «Психологія інноваційної діяльності» належить до циклу загальної підготовки згідно навчального плану підготовки фахівців. Це спеціальна галузь психології, яка розвивається на основі психологічного знання з залученням міждисциплінарного знання, в тому числі інноватики, економіки, менеджмента, соціології.

Мета курсу: оволодіння теорією, методологією та методичними інструментами психології інноваційної діяльності, яка включає професійне мислення, професійну компетентність та професійну майстерність; логічне, критичне, рефлексивне та системне мислення; психологічну та соціальну компетентність та здібність застосовувати методи психології у рішенні проблем інноваційного суспільства.

Завдання курсу: вивчення базових теорій психології інноваційної діяльності та психології творчості, вивчення методологічних підходів, принципів, предмета та методів психології інноваційної діяльності; засвоєння основних методик з психології творчості, креативності та розвитку компетенції та здібностей, формування необхідних навичок в умовах інноваційної діяльності (особистісних, командних та корпоративних), формування інноваційного стилю діяльності та творчого мислення.

Предмет курсу: розкриття студентам знань в галузі розробки та реалізації проектів психологічної підтримки впровадження інноваційних технологій в освітній, управлінській та економічній діяльності організацій; обґрунтування понять щодо інновацій та інноваційного розвитку; ознайомлення з основними підходами та сучасними технологіями психологічної підтримки інновацій.

Основний зміст дисципліни: Історія, методи, закони, проблеми та поняття психології інновацій. Роль інновацій у розвитку суспільства. Категорії та фактори інноваційної діяльності. Психологія окремих аспектів інноваційної діяльності. Соціокультурні тенденції ставлення до нового. Сприйняття змін і соціальний час. Особистісні особливості та інновації. Генерування зовнішніх та внутрішніх мотивів нововведень. Можливості особистісного розвитку у кризові періоди. Психологічні дослідження креативності. Основи психології ризику та прийняття рішень. Культурні, моральні та етичні аспекти інноваційної діяльності. Прикладні дослідження інноваційності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- історію розвитку психології інновацій як системи наукового знання;
- основні психологічні характеристики свідомості соціальних груп та окремих людей в сфері інноваційної діяльності;
- теорії мотивації та людських потреб;
- моральні та етичні питання інноваційної діяльності.

Уміти:

- аналізувати проблемні ситуації та поведінку людей в умовах змін;
- формувати індивідуальний стиль інноваційної діяльності;
- організовувати та керувати інноваційною діяльністю, приймати інноваційні рішення;
- використовувати на практиці засоби та методичні інструменти організації та управління інноваційною діяльністю.

Опис навчальної дисципліни

ОДФ 2. 03 ПСИХОЛОГІЯ ТА ЕТИКА ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ

Навчальна дисципліна «Психологія та етика ділового спілкування» належить до обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки згідно навчального плану підготовки фахівців.

Мета курсу полягає у засвоєнні студентами основних теоретичних та практичних підходів щодо використання мотивів та потреб партнера в інтересах своєї справи, підприємства, принципів етичної поведінки, яка сприяє створенню доброзичливої атмосфери порозуміння та ефективності ділового вирішення проблем, та набуття вмінь та навичок ділового спілкування.

Завдання курсу :

- вивчення особливостей та закономірностей сприйняття та розуміння людини людиною у сфері ділового спілкування;
- вивчення механізмів та засобів комунікаційного процесу у спілкуванні;
- вивчення психологічних особливостей організації взаємодії особистості, малої групи та зовнішнього середовища;
- формування вмінь використовувати знання з психології та етики ділових відносин;
- розвиток аналітичного мислення, спостережливості, рефлексії, лідерських навичок.

Предмет курсу: розкриття студентам знань про особливості та закономірності сприйняття та розуміння людини людиною у сфері ділового спілкування, механізми та засоби комунікаційного процесу у спілкуванні, психологічні особливості організації взаємодії особистості, малої групи та зовнішнього середовища, формування в них умінь використовувати знання з психології та етики ділових відносин та розвиток їх аналітичного мислення, спостережливості, рефлексії, лідерських навичок.

Основний зміст дисципліни: Основні категорії психології спілкування, взаємозв'язок з іншими соціально-гуманітарними науками.

Загальна психологія, психологія особистості та психологія спілкування: взаємозв'язок та взаємообумовленість, індивідуальні та загальні закономірності психологічної діяльності людини та спілкування, свідоме та несвідоме у психіці людини, що проявляється у поведінці та спілкуванні, структура та функції спілкування, види та цілі спілкування, принципи ділового спілкування, роль етики у організації ділового спілкування, соціальні, психологічні та комунікативні бар'єри на шляху до взаєморозуміння, цикл контакту та зміст кожного з етапів, соціально-психологічні функції керівника, структура повідомлень, психологічні аспекти сприйняття, стереотипи сприйняття, відношення до індивідуальних особливостей людини, статі, віку, інтелектуальна оцінка поведінки, світогляду тощо., усвідомлення суб'єктивності сприйняття, забобонів, соціально-культурних та індивідуальних відмінностей, проблема психологічного розвитку особистості, сприйняття та розуміння людини людиною, проблема суб'єктивності сприйняття, механізми соціальної перецепції: емпатія, рефлексія, ідентифікація, фактори, що впливають на сприйняття та формування образу партнера по спілкуванню, ефекти спілкування: первинності, стереотипізації, каузальної атрибуції, аттракції, бумерангу, ореола тощо., рольові очікування та рольові вимоги у системі офіційних ділових контактів, візуальна діагностика як засіб розуміння партнера по спілкуванню, невербальні засоби комунікативного рівня спілкування: „мова тіла”, дистанція, міміка, просторові диспозиції, тощо., урахування невербальних сигналів у процесі ділового спілкування, організація переговорного процесу: зустріч, супроводження, приміщення, офіційні документи, вимоги до дотримання етикету на комунікативному рівні ділового спілкування, психологія вербальної комунікації, мова як „сигнали” особистості, мовні звороти як відбуття емоційних установок, види мови: інформаційна, емоційна та спонукаюча до дії, пара- і екстралінгвістичні параметри мови, види та жанри публічного виступу, техніка ораторського мистецтва, подолання страху перед публічним виступом, логіка суперечки, техніка аргументації, телефонний та письмовий етикет, види питань, види взаємодії в діловому спілкуванні, засоби інтерактивного рівня: переконання, навіювання, емоційне зараження, маніпулятивні техніки в діловому спілкуванні та засоби протистояння, психологія натовпу, влада та вплив, теорії лідерства, порівняльний аналіз влади, повноважень, впливу керівника та лідера, делегування повноважень та проблема неформального лідерства, стилі керівництва і психологічний портрет керівника, обмеження особистої ефективності: невміння керувати собою, впливати на людей, формувати команду, розмиті цілі тощо., техніка особистої роботи, сутність конфлікту, внутрішній та зовнішній, міжособистісний та міжгруповий конфлікти, природа конфлікту у ділових стосунках, причини виникнення конфліктів, типи конфліктного реагування: уникнення, співробітництво, конкуренція, компроміс, аналіз ситуації конфлікту, вирішення протиріч, керування конфліктом, етичні вимоги до організації ділової взаємодії по горизонталі та вертикалі, особливості ділової етики у країнах різних культур, поняття про

етноцентризм та етнорелятивізм., явище культурного шоку у міжнародних бізнес-комунікаціях, організація прийомів іноземних ділових партнерів, види прийомів та їхня характеристика, етикет ділових стосунків: діловий стиль поведінки, культура мови, зовнішнього вигляду, дотримання принципів етики, формування індивідуального іміджу ділової людини.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- особливості ділової комунікації, правила ділового етикету;
- компоненти техніки ділового спілкування;
- знати загальні правила створення корпоративного та індивідуального іміджу;
- знати шляхи подолання бар'єрів у спілкуванні та виходу з конфліктних ситуацій.

вміти:

- застосовувати норми етики у практичній діяльності;
- керувати іншими людьми, спираючись на етичні норми;
- на високому рівні вести публічні виступи, ділові бесіди, переговори;
- встановлювати стосунки з діловими партнерами, представниками преси;
- аналізувати та формувати свій імідж.

Опис навчальної дисципліни

ОДФ 2.04 ЕТНІЧНА ТА КРОСКУЛЬТУРАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Навчальна дисципліна «Етнічна та кроскультуральна психологія» належить до циклу другого (магістерського) рівня підготовки згідно навчального плану підготовки фахівців.

Мета курсу – вивчення і систематизація досягнень вітчизняних і зарубіжних досліджень у галузі кризової психотерапії; формування світоглядних компетенцій кроскультурального психолога, які є пріоритетними в системі соціально-психологічної допомоги особам з порушеннями комунікацій в соціально-культуральній сфері, що відповідають сучасним гуманістичним тенденціям і державній політиці Української держави.

Завданням курсу є ознайомлення здобувачів другого магістерського рівня з історичними етапами становлення психології міжкультурної комунікації; оволодіння основними категоріями та поняттями психології міжкультурної комунікації; вивчення фундаментальних понять проявів взаємовідносин представників різних культурних спільнот; узагальнення основних міжкультурних дисфункцій; розгляд уявлень про міжкультурні стосунки; сприяння вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в різних культурних спільнотах; ознайомлення з особливостями комунікацій осіб різних культурних спільнот.

Предмет курсу: розкриття студентам знань про соціально-психологічні риси національно-етнічних спільнот, їхній вплив на поведінку особистості, а також соціально-психологічні процеси й особливості етнічного розвитку та міжнаціонального спілкування.

Основний зміст дисципліни: Предмет і міждисциплінарні зв'язки етнопсихології. Основні методи етнопсихології. Історія розвитку етнопсихології. Проблема етносу та нації в етнопсихології. Психічний склад етносу. Ментальність як інтегральна етнопсихологічна ознака нації. Психологічна сутність і зміст національного характеру. Національна свідомість. Етнічна самосвідомість. Проблема етнічної установки в етнопсихології. Етнічні стереотипи, їх структура та зміст. Причини стереотипізації. Етнічні конфлікти, їх сутність, об'єктивні та суб'єктивні умови виникнення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- предмет і завдання етнопсихології;
- методи дослідження в етнопсихології;
- основні поняття етнопсихології; основні статичні характеристики етносу (психічний склад етносу, архетипи, ментальність, національний характер, національна свідомість, етнічна самосвідомість);
- основні динамічні характеристики етносу, такі як національні почуття, етнічні стереотипи (автостереотипи, гетеростереотипи), етнічні установки;
- види етнічних конфліктів та стадії їх розвитку;
- шляхи поведінки в етнічному конфлікті;
- шляхи подолання етнічних конфліктів;
- етнопсихологічні особливості ділового спілкування.

Уміти:

- застосовувати різні методи дослідження в етнопсихології;
- використовувати різноманітні методики для дослідження психологічних особливостей етносу;
- надавати консультації щодо застосування певних стратегій поведінки для подолання етнічного конфлікту;
- консультувати щодо особливостей ділового спілкування із зарубіжними партнерами.

Опис навчальної дисципліни

ОДФ 2. 05 ПЕДАГОГІЧНА (АСИСТЕНТСЬКА) ПРАКТИКА

Педагогічна (асистентська) практика належить до обов'язкових дисциплін циклу фахової підготовки згідно навчального плану підготовки фахівців.

Метою асистентської практики є поглиблення та удосконалення комплексу професійних знань, умінь, навичок, розвиток особистісних навичок майбутніх викладачів англійської мови й літератури, практичних умінь і навиків дослідницької роботи, набуття досвіду викладацької професійної діяльності.

Предметом педагогічної (асистентської) практики є організація, принципи, методика і технологія освітнього процесу у закладі вищої освіти.

Завданнями педагогічної (асистентської) практики є:

- набуття практичних навичок, необхідних для роботи викладачем, у тому числі навичок виховної роботи зі студентами;
- уміння застосовувати теоретичні знання з курсу «Методика викладання у вищій школі»;
- освоєння різноманітних методів, прийомів, форм роботи, сучасних технічних засобів навчання тощо.
- поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання за фаховими та педагогічними дисциплінами, їх практичне застосування в навчально-виховній роботі вищої школи;
- розширення та поглиблення професійної підготовки, придбання педагогічних якостей викладача;
- вироблення умінь планування навчальної роботи з урахуванням умов конкретного навчального закладу;
- підготовка та проведення занять різних типів із застосуванням різноманітних форм організації навчального процесу, прийомів і методів навчання, спрямованих на активізацію роботи студентів;
- організація навчальної діяльності студентів на заняттях;
- виконання освітніх, виховних і розвиваючих функцій контролю у навчанні;
- правильне використання умінь і навичок для оцінки знань студентів;
- вироблення умінь аналізу і самоаналізу проведеного заняття;
- вивчення студентами-практикантами передового педагогічного досвіду, використання отриманих знань для самостійної навчально-виховної роботи зі студентами всіх курсів;
- ознайомлення та практичне застосування методів наукових досліджень з теорії та практики навчання іноземній мові та дисциплін за фахом «Міжнародні відносини»;
- формування у студентів стійкого інтересу до обраної професії, їх стимулювання до вивчення спеціальних та педагогічних дисциплін, необхідних для роботи;
- визначення професійної придатності студента-практиканта до роботи викладачем вищої школи.

Основний зміст дисципліни:

Навчальний: поглиблення й удосконалення теоретичних знань з лінгвістичних дисциплін та методики навчання й встановлення їхнього зв'язку з практичною діяльністю; проведення студентами-асистентами різних видів навчальних занять у ВНЗ (семінарів, практичних, лабораторних) із застосуванням сучасних методик і методів навчання, які активізують пізнавальну діяльність студентів; ознайомлення з формами і методами проведення занять у ВНЗ та критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів у ВНЗ; науково осмислювати результати навчальної та виховної роботи у ВНЗ і на цій основі удосконалювати форми і методику навчання й технології у навчанні.

Виховний: ознайомлення з функціональними обов'язками куратора академічної групи; формування у студентів-асистентів професійних умінь і навичок, необхідних для організації взаємодії і спілкування в педагогічному процесі; ознайомлення з методикою проведення виховної роботи у ВНЗ; формування вміння проводити групову та індивідуальну виховну роботу з студентами.

Науково-дослідницький: вивчити основні напрями наукової діяльності викладачів; формування у студентів творчого й дослідницького підходів до майбутньої професійної діяльності; спостереження та аналіз керівництва науково-дослідною роботою студентів у ВНЗ.

Організаційний: ознайомлення студентів з основними напрямами професійної діяльності викладача ВНЗ; виробити вміння організовувати аудиторну та позааудиторну роботу студентів; формування у студентів-асистентів навичок аналізу результатів своєї праці, розвиток навичок професійної рефлексії.

Методичний: ознайомлення із напрямами діяльності викладача ВНЗ; заохочення до вдосконалення педагогічних здібностей з метою творчого вирішення завдань навчання і виховання; створення умов для розвитку здібностей і самореалізації студентів у майбутній викладацькій діяльності, формування стилю викладання та потреби у самовдосконаленні; формування у студентів-асистентів професійних умінь і навичок, необхідних для організації взаємодії і спілкування в педагогічному процесі; розвиток особистісних якостей, необхідних викладачу англійської мови й літератури у професійній діяльності; виробити вміння аналізувати досвід і практику роботи викладачів і кураторів, власну професійну діяльність.

Після проходження педагогічної (асистентської) практики студент повинен **знати:**

- зміст професійної діяльності викладача вищої школи;
- законодавчо-правові акти, що регулюють організацію навчально-виховного процесу у ЗВО;
- специфіку організації освітнього процесу у ЗВО;
- основні форми й методи проведення навчальних занять у ЗВО;
- функціональні обов'язки куратора академічної групи;
- зміст та форми методичної й науково-дослідної роботи;
- методику проведення виховної роботи з студентами.

Уміти:

- аналізувати практичний досвід фахівців вищої школи, власну професійну діяльність;
- діагностувати проблеми у навчанні й знаходити оптимальні шляхи їхнього вирішення;
- планувати етапи навчально-виховної діяльності у ЗВО з метою досягнення конкретних освітніх цілей;
- застосовувати індивідуальні, групові та колективні форми навчально-виховної роботи з студентами;
- науково осмислювати результати навчальної та виховної роботи у ЗВО і на цій основі удосконалювати форми і методику навчання й технології у навчанні;
- проводити семінарські, практичні, лабораторні та індивідуальні заняття у ЗВО та вміти оцінювати навчальні досягнення студентів у ЗВО;
- проводити виховну роботу з студентами.

Компетентності, що формуються:

ЗК. 4. Здатність до розроблення та управління проєктами: володіти емоційною культурою, спрямовувати свої зусилля на досягнення цілей, здійснювати підтримку та мотивацію суб'єктів соціальної взаємодії; вирішувати конфліктні ситуації.

СК. 5. Здатність до здійснення науково-дослідної діяльності: володіння науково-педагогічним апаратом, здатність до застосування науково-педагогічних категорій та наукових методів дослідження, спрямованих на вирішення завдань розвитку, навчання та виховання дітей молодшого шкільного віку з дотриманням наукової етики та розвитку дослідницької культури; готовність до створення інноваційних педагогічних технологій; здійснювати керівництво науково-дослідною діяльністю студентів.

СК. 6. Готовність до викладацької діяльності у закладах вищої передвищої фахової освіти: здатність до застосування основних педагогічних концепцій у сфері вищої освіти відповідно до процесів її реформування та розвитку; готовність застосовувати в освітньому процесі студентоцентроване викладання та оцінювання.

СК. 7. Здатність до критичного оцінювання власної професійної педагогічної діяльності: готовність до самонавчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання:

ПРН. 2. Виявляти готовність переглядати власну концептуальну позицію з розвитку освіти; розуміти та інтерпретувати сучасні концепції, ключові напрями реформування, цілі, завдання, принципи розвитку освіти в Україні.

ПРН. 3. Оцінювати педагогічні явища та факти у взаємозв'язку з соціальним, політичним, економічним і екологічним контекстом; застосовувати методологію наукових досліджень у професійній діяльності; ставити і вирішувати професійні завдання в галузі науково-дослідницької та практичної діяльності.

ПРН. 6. Демонструвати володіння теоретичними та методичними засадами викладання дисциплін фахової підготовки майбутніх вчителів з початкової освіти у закладах вищої та передвищої фахової освіти

Опис навчальної дисципліни **ОДФ 2. 06 НАУКОВО-ДОСЛІДНА ПРАКТИКА**

«Науково-дослідна практика» належить до циклу фахової підготовки згідно навчального плану підготовки фахівців.

Мета практики – підготовка глибоко мислячого спеціаліста, який володіє основами теорії науки і творчої діяльності, практичними навичками збору, обробки та аналізу даних, результатів наукових експериментів, здатного генерувати ідеї, має здібності до наукових відкриттів і прогнозів.

Завданнями курсу є:

- формування наукового світогляду студентів, оволодіння сучасною методологією і методами наукового дослідження;
- розвиток творчого мислення, цілісного осмислення наукової інформації, наукової ерудиції майбутнього фахівця;
- розвиток вміння виявляти й окреслювати наукові проблеми для проведення наукового дослідження;
- закріплення знань, умінь і навичок, здобутих у процесі вивчення дисциплін за магістерською програмою;
- оволодіння сучасними методами збирання, аналізу та обробки наукової інформації;
- розвиток здатності до систематизації, узагальнення, виокремлення власних критеріїв наукового аналізу дослідження;
- формування навичок самоосвіти і самовдосконалення, сприяння активізації науково-дослідної діяльності магістрантів;
- розвиток ініціативи, здатності застосовувати теоретичні знання у своїй практичній роботі;

- формування вміння критично оцінювати результати дослідження, робити на їх основі висновки щодо вдосконалення методик організації науково-дослідної роботи;
- оволодіння вміннями викладати здобуті результати у вигляді звітів, публікацій, доповідей;
- формувати готовність до академічної мобільності та грантової політики.

Предметом науково-дослідної практики є організація, принципи, методика і технологія здійснення наукових досліджень.

Основний зміст практики: Розробка індивідуального графіку проходження практики. Узгодження його з науковим керівником магістерської роботи та факультетським керівником практики. Затвердження теми магістерської роботи на випусковій кафедрі. Встановлення термінів проведення дослідження (складання календарного плану). Узгодження їх з науковим керівником. **Розробка наукового апарату дослідження** (актуальність теми, об'єкт і предмет дослідження, його мета і гіпотеза, завдання дослідження, методи дослідження та ін.). Ознайомлення з науково-інформаційними джерелами за обраним напрямом досліджень, формування бібліографії. Формулювання вихідних положень дослідження. Виконання індивідуального завдання керівника-методиста. Підготовка тексту доповіді (виступу) для участі у Звітній студентській конференції за обраною тематикою магістерської роботи. Участь у конференції. **Розробка емпіричної моделі дослідження.** Оформлення дослідницького матеріалу. Оформлення звіту практики. Підготовка наукових тез за обраним напрямом досліджень (друк на сайті кафедри). **Формулювання загальних висновків магістерського дослідження,** рекомендацій щодо наукового та практичного використання здобутих результатів. **Складання списку використаних джерел і оформлення додатка.** Складання тез або конспекту виступу для попереднього захисту магістерської роботи. Оформлення звіту практики

У результаті проходження науково-дослідної практики студент повинен **знати:**

- методологію та організацію наукового дослідження;
- особливості методів дослідження;
- форми узагальнення наукових результатів;
- характерні особливості наукової мови та наукової творчості;
- особливості наукової публікації, характеристики теоретичних методів наукових досліджень;
- методологію емпіричних досліджень;

Уміти:

- презентувати результати отриманих досліджень;
- формулювати власну наукову концепцію;
- вести наукову дискусію;
- аргументувати власні наукові доводи та відповідати на контраргументи опонентів;

- налагоджувати міжнародне співробітництво та партнерські відносини;
- формувати готовність до академічної мобільності та грантової політики;
- представляти наукову інформацію у форматі наукової статті, тез доповідей на наукових конференціях та круглих столах;
- дотримуватися норм наукового цитування та посилання на джерельну базу дослідження.

Опис навчальної дисципліни **ОДФ 2. 07 ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА ЗА ФАХОМ**

Мета цього виду практики полягає в опануванні технологіями, методами і прийомами роботи психолога; набуття навичок роботи з психодіагностичними та тренінговими програмами, навичок проведення групових та індивідуальних консультацій студентської молоді; формування професійних умінь та навичок для прийняття самостійних рішень в реальних виробничих умовах шляхом виконання професійних функцій та завдань.

Завданнями виробничої практики психологів є:

- поглиблення і закріплення теоретичних знань;
- оволодіння загальними теоретико-методологічними принципами психологічного дослідження;
- формування вміння і навички застосовувати знання у професійній діяльності психолога;
- ознайомлення з основними напрямками та особливостями роботи психолога в закладах різного профілю діяльності та зі змістом нормативних документів, які регламентують діяльність психологічної служби;
- сприяння формуванню у студентів адекватної професійної позиції психолога, відповідного стилю поведінки і мислення;
- ознайомлення майбутніх фахівців із просвітницькою та профілактичною роботою психолога і методами поширення психологічних знань серед населення з метою підвищення психологічної компетентності;
- розвивати вміння та навички проведення науково-психологічних досліджень, здійснювати перевірку обґрунтованості наукових припущень і теоретичних концепцій.

Предметом вивчення виробничої практики є технології, методи і прийоми роботи психолога.

Основний зміст практики:

Головні напрямки діяльності практиканта:

1. Відвідувати установу бази практики за установленим графіком, попередньо узгодженим з керівниками від бази практики.

2. Брати активну участь в емпіричному обстеженні суб'єктів, математичній обробці емпіричних даних та інтерпретації отриманих результатів.

3. Брати активну участь у процедурі психологічної роботи в установі бази практики, яка може передбачати: діагностику психічного розвитку особистості, оформлення психологічного висновку за результатами психологічної діагностики, планування й участь у здійсненні подальшої психологічної роботи з суб'єктами обстеження.

За підсумками виробничої (педагогічної) практики студент повинен **знати:**

- загальні вимоги до організації роботи практичного психолога;
- завдання й напрями діяльності психологічної служби в різних закладах і установах;
- специфіку освітнього процесу у навчальних закладах різного ступеня й місце психологічної служби в них;
- складові професійної етики психолога;
- методика моделювання, проектування та конструювання моделі психологічної допомоги у різних кризових ситуаціях;
- інноваційні технології психологічної допомоги;
- гендерно-вікові особливості дітей, підлітків, дорослих людей і прийоми ефективної взаємодії з ними;
- специфіку організації та проведення діагностичного обстеження клієнта (пацієнта);
- етичні проблеми й труднощі професійної роботи психолога та шляхи їх вирішення.

Уміти:

- спостерігати за поведінкою клієнта, за діями навчальної чи професійної групи;
- спеціальним чином організовувати професійне спілкування (просвітницька бесіда, індивідуальне консультування);
- застосовувати різні методи діагностично-корекційної роботи;
- проводити індивідуальні та групові психологічні дослідження;
- застосовувати теоретичні знання під час психодіагностичної роботи, користуючись різноманітними формами та методами роботи і враховуючи вікові особливості клієнта, здійснювати аналіз та інтерпретацію отриманих даних, формулювати висновки та рекомендації за результатами дослідження. виробляти вміння здійснювати психологічну консультацію за результатами досліджень, при вирішенні проблем міжособистісної взаємодії, навчально-виховних завдань, труднощів особистісного розвитку тощо.
- організовувати власну професійну діяльність, аналізувати результати її виконання.

Вибіркові навчальні дисципліни

Цикл загальної підготовки

Опис навчальної дисципліни

ВДЗ 3. 01 ЗАКОНОДАВЧЕ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ДИТИНСТВА В УКРАЇНІ

Навчальна дисципліна «Законодавче та нормативно-правове регулювання охорони дитинства в Україні» належить до циклу загальної підготовки згідно навчального плану підготовки фахівців.

Мета курсу – формування у студентів правової культури, ознайомлення їх з правовими засадами охорони дитинства в Україні на основі вивчення вітчизняного законодавства та міжнародних нормативно-правових актів, набуття ними теоретичних і практичних навичок у даній галузі.

Завданням курсу є вивчення базових положень необхідних у повсякденній діяльності майбутніх спеціалістів, розширення, систематизування правових знань студентів, отримання ними понять в процесі викладання дисципліни і самостійної роботи з питань нормативно-правового регулювання охорони дитинства в Україні, а саме:

- аналіз міжнародних та вітчизняних законодавчих і нормативно-правових актів у галузі охорони дитинства, розуміння основних принципів охорони дитинства;
- орієнтування у галузях права, законодавчому забезпеченні та реальному стані дотримання прав дитини в Україні (цивільна відповідальність неповнолітньої особи, специфіка та особливості трудового законодавства в Україні для неповнолітніх: загальна характеристика законів про працю, робочий час і час відпочинку дітей та підлітків);
- вивчення категорій соціально-незахищених неповнолітніх, заходи щодо захисту та підтримки соціально-незахищених категорій неповнолітніх;
- розуміння прав та обов'язків батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів, процедури встановлення чи припинення опіки над неповнолітніми особами;
- висвітлення розвитку ювенальної юстиції в Україні в контексті реалізації принципу спеціалізації судів, основних функцій ювенальної юстиції;
- дослідження проблеми насильства над дітьми та можливостей його попередження у сім'ї.

Предметом курсу є здійснювані державними і недержавними структурами суспільства організаційні, правові, фінансово - економічні, соціально-психолого-педагогічні заходи щодо забезпечення гарантованих умов життя, підтримки життєзабезпечення і гармонійного розвитку дитини з метою задоволення її потреб та інтересів.

Основний зміст дисципліни:

Українське законодавство з питань прав дитини: аналіз сучасного

стану та проблеми реалізації. Міжнародні нормативно-правові акти з питань захисту прав дитини. Конвенція ООН про права дитини: історія, аналіз основних положень, реалізація в Україні. Загальна характеристика положень сімейного кодексу України, що пов'язані з правами дітей та підлітків. Взаємні права і обов'язки дітей та батьків (аналіз вітчизняного законодавства) Причини та підстави для позбавлення батьківських прав. Опіка і піклування: нормативно-правове регулювання та проблеми сьогодення. Дієздатність неповнолітніх: законодавча база та види. Проблеми усиновлення (удочеріння) в Україні. Трудове законодавство в Україні для неповнолітніх: загальна характеристика законів про працю, робочий час і час відпочинку дітей та підлітків. Соціально-незахищені категорії неповнолітніх в Україні. Проблеми та перспективи підвищення ефективності роботи з соціально-незахищеними категоріями неповнолітніх. Система соціального захисту дітей та підлітків: аналіз міжнародного досвіду. Національні законодавства у галузі охорони дитинства. Проблеми насильства у сім'ї: витоки й пошуки вирішення. Дискримінація прав дітей: імовірність подолання проблеми. Законодавчі та нормативно-правові засади соціального захисту безпритульних дітей в Україні. Забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Основні положення Закону України «Про охорону дитинства». Законодавче забезпечення та реальний стан дотримання прав дитини в Україні. Забезпечення прав дитини під час збройного конфлікту: сучасні українські реалії. Феномен дитинства: соціально-правовий аспект. Проблеми захисту неповнолітніх від шкідливої інформації. Ювенальна юстиція: «за» і «проти». Нелегальна праця неповнолітніх в Україні: у пошуках вирішення проблеми.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- зміст основних документів, що регламентують діяльність у галузі охорони дитинства;
- актуальні проблеми соціально-правового захисту дітей в Україні;
- основні принципи та напрями соціально-правового захисту дітей та підлітків в Україні;

Уміти:

- окреслити коло знань і навичок, що потрібні фахівцю соціально-педагогічної сфери із соціально-правового захисту особистості;
- розуміти потреби та проблеми різних соціальних груп дітей та молоді та надавати соціально-юридичну консультацію;
- надавати допомогу дітям-сиротам або дітям з обмеженими освітніми можливостями нагальну правову допомогу;
- у власній педагогічній діяльності завжди поважати права дітей та підлітків;

- вживати заходи щодо захисту та підтримки соціально-незахищених категорій неповнолітніх.

Включений до курсу матеріал має на меті сприяти набуттю студентами необхідних фахових компетенцій, навичок, практичних вмінь у процесі вивчення правових засад охорони дитинства в Україні.

Опис навчальної дисципліни **ВДЗ 3. 02 УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА**

Навчальна дисципліна «Українська мова як іноземна» належить до переліку вибірових дисциплін циклу загальної підготовки згідно навчального плану підготовки фахівців.

Мета курсу: сприяти магістрантам у набутті базових знань про особливості підготовки наукового тексту, необхідних для успішної презентації результатів наукової та науково-навчальної діяльності; формувати навички аналізу наукового тексту та вмінь правильно й логічно висловлювати свої думки українською мовою відповідно до особливостей наукового стилю.

Завдання курсу полягає в тому, щоб сформувати:

- мовну компетенцію майбутніх фахівців, що містить знання і практичне оволодіння нормами літературної професійної мови;
- навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- вміння і навички оптимальної мовної поведінки у професійній сфері;
- стійкі навички усного й писемного мовлення, зорієнтованого на професійну специфіку;
- навички оперування фаховою термінологією, редагування, корегування та перекладу наукових текстів.

Предметом курсу є сукупність компонентів (граматика, лексика, фонетика, стилістика), необхідних для формування професійно орієнтованої комунікативної компетентності у студентів з метою забезпечення їхнього ефективного спілкування в академічному, професійному й соціокультурному середовищі.

Основний зміст дисципліни:

Наукова мова як комунікативний феномен. Специфіка наукового стилю. Термінологія як система. Найважливіші вимоги до термінології наукового тексту. Загальна структура й композиція наукового тексту. Властивості й структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів. Композиція писемного наукового тексту. Етапи роботи з науковим текстом. Переклад наукового тексту. Загальні правила цитування. Оформлення посилань на використану літературу, списку джерел, додатків. Редагування наукових текстів. Типові помилки в науковому мовленні. Аналітичне опрацювання інформації наукового джерела. Наукова стаття як

самостійний науковий твір. Наукова рецензія. Науковий відгук. Лексикографічна компетентність як показник мовної культури науковця. Наукова мовна культура – основа професійної діяльності дослідника. Основні аспекти культури наукового мовлення. Мовна особистість доповідача. Композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді, виступу. Електронна презентація наукового виступу. Комунікація як процес обміну науковою інформацією. Основні форми апробації отриманих наукових результатів (наукова конференція, науковий діалог, дискусія, наукова суперечка). Мовний етикет науки. Наукові тексти як результат магістерської науково-дослідницької праці. Магістерська робота як форма репрезентації наукового тексту. Вимоги до написання магістерської роботи. Послідовність виконання магістерського дослідження. Композиція магістерської дипломної роботи. Апробація та публічний захист результатів науково-дослідницької праці. Стилiстичні вимоги до оформлення тексту магістерського дослідження.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні фонетичні й інтонаційні норми української вимови на рівні, що забезпечує розв'язання комунікативних завдань у різних сферах спілкування;
- всі інтонаційні конструкції;
- принципи і правила українського правопису;
- спеціальну термінологію й специфічні конструкції наукового стилю на матеріалі навчальних дисциплін;
- стилістичне вживання багатозначних слів, можливість вживання слів у прямому й переносному значенні;
- особливості функціонування частин мови у різностильових текстах;
- характерні типи словотворчих моделей іменників, прикметників, дієслів, дієприкметників, дієприкметників, прислівників;
- особливості побудови синтаксичних конструкцій різних типів (просте й складне речення);
- означення зв'язку між реченнями (складне синтаксичне ціле);
- основні правила мовленнєвої поведінки в типових ситуаціях спілкування у навчально-професійній, соціально-культурній, офіційно-діловій сферах;
- лінгвокраїнознавча інформація, в тому числі професійно орієнтована;
- сутність та особливості іншомовної комунікації, характер взаємодії комунікантів під час іншомовного спілкування.

Уміти:

аудіювання:

- сприймати на слух зміст закінченого аудіотексту ;
- розуміти розгорнуте мовлення, складні лінії аргументації за умови, що тема досить знайома;

- розуміти основний тематичний зміст, а також найбільш значущу інформацію лекції, дискусії зі спеціальності;
- розуміти семантику окремих фрагментів тексту і ключових одиниць, що визначають особливості розвитку змісту тексту за визначеною темою;
- орієнтуватися в різноманітних сферах і ситуаціях спілкування відповідно до лінгвістичних та екстралінгвістичних параметрів, що їх визначають;
- розуміти основні цілі й мотиви мовця, характер його ставлення до предмета мовлення;

говоріння:

Діалогічне мовлення

- брати участь у діалозі з достатнім ступенем невимушеності й спонтанності так, щоб взаємодія з носіями мови відбувалася максимально природньо;
- досягати визначених цілей комунікації у різноманітних сферах спілкування у діалогічній формі мовлення з дотриманням основних формул мовленнєвого етикету;
- брати активну участь у дискусії у знайомих контекстах, викладаючи й захищаючи свою точку зору;
- репродукувати зміст прочитаного або прослуханого тексту (переказ);
- розгортати короткий конспект лекції у детальне повідомлення;
- брати участь у діалозі й полілозі на тему майбутньої спеціальності, соціально- культурні, суспільно-політичні теми;
- вільно вступати у комунікативні ситуації різного характеру;

Монологічне мовлення

- досягати визначених цілей комунікації у різноманітних сферах спілкування у монологічній формі мовлення з дотриманням основних формул мовленнєвого етикету;
- висловлювати точку зору на запропоновану тему, наводячи аргументи "за" і "проти";
- будувати повідомлення за запропонованою темою згідно з певним планом на основі декількох текстів або вивчених тем;
- продукувати власні монологічні висловлювання на основі аналізу прочитаного чи прослуханого з вираженням згоди, незгоди, заперечення;
- продукувати чіткі, детальні висловлювання про широке коло питань з аргументацією власної точки зору, що стосуються академічної і професійної сфери спілкування;

читання:

- сприймати фактичну інформацію тексту науково-технічного, науково-популярного, професійно орієнтованого, соціокультурного та офіційно-ділового характеру, виділяти основну й другорядну інформацію, розуміти експліцитно

- виражене ставлення автора;
- сприймати зміст тексту в цілому, визначати тему, розуміти логічну схему розгортання тексту;
 - виділяючи головну інформацію, вміти передати її зміст іншими словами;
 - вміти висловити зміст абзацу одним-двома реченнями;
 - дати характеристику явищу, події, висловити своє ставлення до прочитаного, скласти плани різних типів;
 - читати з високим ступенем самостійності тексти загальнотехнічного характеру;
 - знаходити задану інформацію у декількох текстах однакової тематики;

ПИСЬМО:

- відтворювати письмовий і аудіотекст, демонструючи уміння виділяти основну інформацію, здійснювати компресію шляхом відкидання другорядної інформації та використання лексико-синтаксичних засобів (конспектування лекцій, друкованих текстів);
- створювати власний текст, що стосується академічної, офіційно-ділової та професійної сфер спілкування, з правильним взаєморозташуванням частин всередині висловлювання;
- писати повідомлення, узагальнюючи інформацію або наводячи аргументи "за" чи "проти" певної точки зору;
- здійснювати дистанційне письмове спілкування, вести записи побаченого чи прочитаного з елементами кількісної та якісної характеристики, оцінки, з використанням типізованих композиційних компонентів (вступ, розгортання теми, висновки);
- анотувати та реферувати відповідні тексти.

Компетентності, що формуються:

ЗК. 2. Здатність до спілкування іноземною мовою в усній і письмовій формі для комунікації; в навчальній, науковій, професійній і соціально-культурній сферах спілкування.

СК. 5. Здатність до здійснення науково-дослідної діяльності: володіння науково-педагогічним апаратом, здатність до застосування науково-педагогічних категорій та наукових методів дослідження, спрямованих на вирішення завдань розвитку, навчання та виховання дітей молодшого шкільного віку з дотриманням наукової етики та розвитку дослідницької культури; готовність до створення інноваційних педагогічних технологій; здійснювати керівництво науково-дослідною діяльністю студентів.

Програмні результати навчання:

ПРН. 11. Володіти іноземною мовою в обсязі, необхідному для здійснення науково-дослідної діяльності, роботи з науковою та методичною літературою в галузі педагогіки та психології; усній та письмовій комунікації, професійному спілкуванню.

Опис навчальної дисципліни **ВДФ 3.03 ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В** **ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

Метою викладання навчальної дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності» є підготовка магістрів до систематичного і доцільного застосування інформаційно-комунікаційних технологій в їх навчальній, науковій та професійній діяльності, розвиток їх системного, технологічного, візуального і педагогічного мислення для функціонування в сучасному інтегрованому комп'ютерному середовищі.

При визначенні *цілей* викладання дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності» слід виділити два аспекти, а саме: психологічний та технологічний. При реалізації *психологічного* аспекту провідними ідеями є професійна спрямованість інформатичної підготовки магістрів на діяльність практичного психолога, визначення шляхів і засобів диференціації та індивідуалізації підходів з точки зору сучасних вимог до інформатизації психологічного консультування. *Технологічний* аспект реалізується при закріпленні у студентів теоретичної бази знань з інформаційних технологій та наданні практичних навичок використання комп'ютера як засобу професійної діяльності практичного психолога. Урахування особливостей реалізації виділених взаємопов'язаних аспектів дає змогу здійснення цілісного підходу до виконання всіх поставлених завдань.

Основними *завданнями* навчальної дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності» є:

- заміна концептуального рівня здійснення інформатичної підготовки магістрів професійно-орієнтованим саме на дистанційне психологічне консультування;
- формування навичок грамотної постановки завдань, які виникають у практичній діяльності психолога, для їх розв'язання за допомогою ІКТ;
- розширення і поглиблення теоретичної бази сучасних підходів до обробки психологічного матеріалу з використанням різних типів програмних середовищ;

- закріплення навичок опрацювання різних типів даних за допомогою сучасних інформаційних технологій для розв’язання психологічних консультативних завдань і для майбутньої професійної діяльності;
- формування навичок кваліфікованого використання основних типів сучасних інформаційних систем і пакетів прикладних програм загального і спеціального призначення для розв’язування з їх допомогою практичних задач і розуміння основних принципів, які лежать в основі функціонування цих систем;
- подальше практичне оволодіння комп’ютерними технологіями для роботи з електронними платформами, які можуть містити текстові фрагменти, таблиці, графічні зображення, мультимедійні об’єкти, гіпертекстові зв’язки та ін.
- формування самостійності в діяльності студентів і розуміння можливості широкого варіативного застосування отриманих ними теоретичних знань, практичних умінь і навичок при роботі практичного психолога.

Основний зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Технології роботи з друкованими посібниками у текстовому середовищі.

Використання текстового середовища програмних додатків. Використання табличного середовища програмних додатків.

Змістовий модуль 2. Технології роботи з друкованими посібниками у графічному середовищі.

Використання векторних інструментів (примітивів). Створення графічних композицій.

Змістовий модуль 3. Технології роботи з друкованими посібниками у видавничому середовищі.

Використання стандартних публікацій. Створення авторських публікацій.

Змістовий модуль 4. Технології роботи з гіпертекстовими посібниками.

Організація гіперзв’язків у текстових документах. Створення веб-документів у видавничих середовищах.

Змістовий модуль 5. Технології психологічних обчислень.

Комп’ютерний моніторинг. Комп’ютерна діагностика (анкетування)

Змістовий модуль 6. Технології комп’ютерного тестування.

Використання електронних таблиць (ЕТ) для тестування. Організація інтерактивних тестів різних типів.

Змістовий модуль 7. Технології роботи з мультимедіа.

Демонстраційні можливості мультимедіа. Особливості роботи з презентаціями.

Змістовий модуль 8. Технології роботи з мультимедійними посібниками

Використання мультимедіа для закріплення й контролю знань. Організація гіперпосилань.

Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Інформаційно-комунікаційні технології в педагогічній діяльності» забезпечує набуття здобувачами освіти *компетентностей* - *загально-професійних та фахово-психологічних*.

Компетентності, що формуються:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК 2. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.

СК 3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК 4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгові, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань з різних джерел, застосовуючи сучасні інформаційно-комунікаційні технології.

ПРН 2. Уміти організувати і проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН 10. Здійснювати аналітичний пошук наукової інформації, що відповідає сформульованій проблемі, та оцінювати її за критеріями адекватності.

У результаті вивчення дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології в педагогічній діяльності» студенти повинні:

знати:

- принципи, норми етики, суспільної моралі, правила культури поведінки в інформаційному суспільстві;
- науково-методичні підходи до використання ІКТ в психології, особливості впровадження ІКТ у психологічне консультування;
- основи ефективного комунікування та представлення комплексної інформації у цифровій формі, використовуючи для цього засоби ІКТ;
- програмно-технологічні засади підвищення якості психологічного консультування з використанням доцільних засобів ІКТ;

- використання сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних задач у професійній діяльності психолога;
- основні види сучасного програмного забезпечення для обробки психологічної інформації;
- методи проектування програмних засобів професійного призначення в різних контекстах і середовищах для розв'язування психологічних задач;
- призначення комп'ютерних систем опрацювання текстів, графіки, мультимедіа, їх класифікацію та інструментарій, принципи представлення і обробки числових, текстових, табличних, графічних даних.

вміти:

- вирішувати професійні проблеми на базі широкого спектру засобів ІКТ, планувати можливі варіанти використання ІКТ у процесі психологічного консультування;
- здійснювати пошук, оброблення та аналіз, систематизацію й узагальнення інформації, зокрема професійно-психологічної, з різних джерел;
- адаптувати процес психологічного консультування до інформаційно-комп'ютерного середовища;
- користуватися технологіями автоматизації розв'язування психологічних задач методами інформаційного моделювання (систематизації, структуризації, візуалізації);
- організовувати технологічний процес опрацювання психологічного матеріалу з використанням інструментарію базового програмного забезпечення для виконання з його допомогою практичних задач професійної діяльності;
- оперувати базовим програмним забезпеченням: працювати із засобами обробки тексту, комп'ютерної графіки і мультимедіа;
- володіти технологіями зберігання, пошуку і сортування відомостей, у тому числі, комунікаційними;
- оформляти належним чином типові документи практичного психолога;
- реалізовувати різні типи інтерфейсу в мультимедійних посібниках – лінійні, керовані, інтерактивні.

володіти:

- основними операціями над інформаційними об'єктами засобами ІКТ, зокрема, створювати та опрацьовувати електронні психологічні посібники в різних програмних середовищах для вирішення проблем інформатизації психологічного консультування;
- технологіями зберігання, пошуку, обробки і сортування даних різних типів, використання всіх можливих електронних ресурсів

- для забезпечення інформаційних потреб суб'єктів психологічного консультування;
- засобами комп'ютерної графіки і мультимедіа, способами поєднання текстових і графічних можливостей представлення психологічного матеріалу;
 - варіативними методами комп'ютерної підтримки процесу психологічного консультування, можливості ведення комп'ютерного моніторингу психологічних даних, статистичної обробки показників.

Вибіркові дисципліни

Цикл фахової підготовки

Опис навчальної дисципліни ВДФ 3. 01 КОНФЛІКТОЛОГІЯ

Навчальна дисципліна « Конфліктологія» належить до циклу вибіркової підготовки згідно навчального плану підготовки магістрів.

Мета курсу – підвищення компетенції магістрів спеціальності «Психологія» за рахунок оволодіння ними технікою розв'язання конфліктів різного рівня, що буде суттєво сприяти виконанню ними професійних обов'язків по здійсненню психологічної допомоги.

Завдання курсу – засвоєння принципів та засобів розв'язання внутрішньо-особистісних, особистісно-групових, міжгрупових та сімейних конфліктів; оволодіння прийомами підвищення ефективності спілкування та технікою саморозкриття та самоусвідомлення в групі. Опанування технікою досягнення впевненості в собі.

Предмет курсу – структурована та систематизована послідовність існуючих методів розв'язання внутрішньо-особистісних, міжособистісних, групових та сімейних конфліктів, а також конфліктів в організаціях. Матеріал курсу призначений для практичного використання в разі необхідності самостійного розв'язання конфліктів, а також для підготовки кваліфікованих викладацьких кадрів дисциплін психологічного профілю.

Основний зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО КОНФЛІКТОЛОГІЇ.

Тема 1. Предмет конфліктології.

Конфлікти, як супутники соціального буття та суспільного розвитку. Суть та природа конфлікту. Поведінка у конфлікті та засоби його уникнення. Відсутність загальноприйнятого визначення поняття «конфлікт». Історія конфліктології.

Тема 2. Типи і види конфліктів.

Критерії виділення типів і видів конфліктів.

Тема 3. Структура і динаміка конфлікту.

Сторони конфлікту. Умови протікання конфлікту. Предмет конфлікту. Можливі дії учасників конфлікту. Стратегія та тактика поведінки в конфліктах. Результати конфліктних ситуацій. Динаміка конфлікту. Основні етапи: виникнення, усвідомлення, початок взаємодії, розвиток, вирішення.

Тема 4. Теорії і механізми конфлікту.

Джерела конфліктів. Групи суперечностей: суб'єктивно-індивідуальні; предметно-діяльнісні; ситуативні; причинні. Конфлікт і діалог.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПОВЕДІНКА ЛЮДЕЙ В КОНФЛІКТІ.

Тема 5. Причини і наслідки конфліктів.

Причини конфліктів - явища, події, факти, ситуації.

Наслідки конфліктів. Позитивні (регулятивні, інформаційні, об'єднуючі, стимулюючі, діагностичні, психотерапевтичні). Негативні (стереотипи маніпуляцій, погіршення психологічного клімату, зниження привабливості праці, зниження співпраці і партнерства, наростання конфронтації).

Тема 6. Моделі та стратегії поведінки в конфлікті.

Моделі поведінки (конструктивна, деструктивна, конформістська). Стратегії поведінки: суперництво (конструктивне, деструктивне); співпраця (предмет конфлікту ділимий чи ні); вихід (слабкість позиції, слабкість особи, недооцінка предмету, недооцінка опонента, економія сил, маневр); поступка (пристосування, збереження відносин); компроміс (баланс інтересів, взаємна поступка).

Тема 7. Типи конфліктних осіб: демонстративний, ригідний, некерований, надточний, безконфліктний, спрямований на конфлікт.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. КОНФЛІКТИ В РІЗНИХ СФЕРАХ ЖИТТЯ.

Тема 8. Ефективна поведінка в конфлікті.

Конфліктогени (погрози, необґрунтована критика, зауваження, насмішки, знущання, прізвиська, хвастощі, категоричність в думках, перебивання іншого, підвищення голосу, порушення етики, переклад відповідальності, егоїзм, маніпулювання).

Профілактика та попередження конфліктів.

Тема 9. Міжособистісні конфлікти.

Причини і чинники. Управління конфліктами. Прогнозування конфлікту. Попередження конфлікту. Регулювання конфліктом. Розв'язання конфлікту.

Тема 10. Групові конфлікти.

Групові конфлікти менш поширені в соціальній практиці, ніж міжособистісні, але вони завжди масштабніші і важчі за своїми наслідками. Види групових конфліктів.

Тема 11. Конфлікти в організаціях.

Організація – основний осередок в структурі суспільства.

Соціальне життя протікає в організаціях. Ознаки соціальної напруженості.

Тема 12. Конфлікти в сім'ї.

Сфери виникнення сімейних конфліктів (міжособистісні, правові, етичні, виховні, господарсько-економічні, репродуктивні, комунікативні, регулятивні, рекреаційні).

Тема 13. Попередження та вирішення сімейних конфліктів.

Шляхи попередження та вирішення сімейних конфліктів.

Тема 14. Внутрішньо-особистісний конфлікт.

Внутрішньо-особистісний конфлікт як зіткнення протилежно спрямованих потреб, мотивів, психічних станів, інтересів, цінностей ідеалів, відчуттів, переконань. Особливості внутрішнього конфлікту. Концепції особистісних конфліктів.

Тема 15. Принципи та способи розв'язання внутрішньо-особистісних конфліктів.

Тема 16. Консультування та терапія конфлікту.

Види консультування: проблемно-орієнтоване, спрямоване на аналіз зовнішніх причин конфлікту; особистісно-орієнтоване, спрямоване на аналіз особливостей людини, які викликають проблему; орієнтоване на вирішення проблеми, спрямоване на пошук варіантів та ресурсів виникнення проблеми. Способи та техніки психотерапії: підтримуючі процедури; безпосередній вплив; спонукання до рефлексії; спонукання до усвідомлення власних почуттів, аналізу власних реакцій; діалог з самим собою.

Тема 17. Рольові методи розв'язання конфліктів.

Методи рольового модулювання конфліктів дозволяють учасникам більш глибоко усвідомлювати причини і мотиви поведінки, як власні, так і опонента.

Компетентності та програмні результати навчання

Компетентності, що формуються:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК 4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгові, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК 7. Здатність ухвалювати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК 9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СФК 1. Здатність до усвідомлення сутності існуючих психологічних проблем завдяки упредметненню об'єкту осмислення на метапарадигмальному рівні та його розуміння в новій інтегрально-методологічній якості.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН 9. Вирішувати етичні дилеми, спираючись на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

СПРН 3. Використовувати сучасні методи індивідуальної та групової психокорекційної, психореабілітаційної та психотерапевтичної роботи і критично осмислювати проблеми консультативної психології.

Після вивчення дисципліни «Конфліктологія» студенти повинні **знати:**

- основні поняття, необхідні для сучасного наукового тлумачення отриманого емпіричного матеріалу;
- методологію, методи та методики та інноваційні технології організації та проведення досліджень пізнання;
- можливості та межі застосування: отриманих знань, стосовно методів, методик, технологій, принципів та знарядь організації пізнання; напрацьованих навичок їх застосування при розв'язанні теоретичних проблем та набутих практичних вмінь адекватно переносити ці навички на розв'язання усвідомлених ними самими проблем;
- принципи за засоби розв'язання внутрішньо-особистісних, особистісно-групових, міжгрупових та сімейних конфліктів;
- прийоми підвищення ефективності спілкування;
- техніку саморозкриття та самоусвідомлення в групі;
- техніку досягнення впевненості в собі.

Уміти:

- самостійно розв'язувати внутрішньо-особистісні, міжособистісні та міжгрупові конфлікти в повному обсязі використовуючи потенціал надбаної в процесі навчання в магістратурі наукової та професійної компетенції стосовно методології, методів, методик та технологій їх подолання.
- самостійно оцінювати теоретичне та практичне значення отриманих в процесі розв'язання конфліктів результатів.
- застосовувати засоби розв'язання внутрішньо-особистісних, особистісно-групових, міжгрупових та сімейних конфліктів.
- вільно користуватись прийомами підвищення ефективності спілкування.
- використовувати техніку саморозкриття та самоусвідомлення в групі.
- використовувати техніку досягнення впевненості в собі.
- організовувати процес навчання студентів, планувати та проводити з ними семінарські та практичні заняття.

Опис навчальної дисципліни

ВДФ 3.02 МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЇ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система теоретико-методологічних знань наукового процесу планування, організації і проведення навчальних занять з психології у вищій школі.

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика викладання психології» є засвоєння здобувачами теорії і методології викладання у вищій

школі, формування навичок навчально-методичної діяльності необхідних для майбутньої практичної роботи в галузі психології та педагогіки.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Методика викладання психології» є:

- формувати уявлення про основні теоретичні дидактичні підходи, принципи, форми і моделі навчання психології у вищій школі;
- формувати уявлення про основні психологічні механізми процесу і змісту викладання психології у вищій та середній школі;
- навчити розробляти методичні, дидактичні матеріали, необхідні для викладацької діяльності;
- освоїти види, форми та методику проведення навчальних занять;
- активізувати творче самовираження здобувачів.

Основний зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методика викладання психології як навчальної дисципліни у вищій школі

Тема 1. Загальні питання викладання психології у вищій школі.

Методика викладання психології в системі психологічного знання. Методика викладання психології як навчальна дисципліна, її мета і завдання. Зміст навчання психології. Особливості та принципи викладання психології. Методи, форми та засоби навчання. Вимоги до викладача закладу вищої освіти.

Тема 2. Становлення викладацької діяльності в вищих навчальних закладах.

Етапи становлення викладацької діяльності: до університетський та університетський. Історія становлення викладацької діяльності в XVIII-XX століттях. Сучасний етап розвитку викладацької діяльності у вітчизняних вищих навчальних закладах.

Тема 3. Основні засади та особливості організації процесу підготовки психологів у вищій школі.

Особливості системи вищої освіти в Україні. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти. Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу. Структура вищої освіти, рівні підготовки спеціалістів, система вищих навчальних закладів України. Дидактичні основи підготовки психологів у системі вищої освіти.

Змістовий модуль 2. Організація навчального процесу психологів у вищій школі

Тема 4. Зміст психологічної освіти.

Поняття освіти. Загальна характеристика змісту освіти. Характеристик документів, що визначають зміст освіти. Освітньо-професійна програма (ОПП) підготовки майбутніх спеціалістів-психологів. Освітньо-професійна характеристика (ОПХ) фахівців. Структурно-логічна схема підготовки.

Державний стандарт освіти. Навчальний план, його структура і порядок реалізації. Навчальна програма. Робоча навчальна програма. Тематичний план. Підручник. Навчальний посібник. Методичні рекомендації.

Тема 5. Сутність навчальної діяльності студентів-психологів.

Студентство як поняття та явище. Студент-психолог та його характеристика. Навчальна діяльність студента та його етапи. Навчальність та її складники. Научуваність як поняття та процес. Успішність та неуспішність засвоєння навчального матеріалу студентами. Якість знань. Зворотній зв'язок в навчальному процесі. Основні етапи професійної підготовки студентів-психологів в умовах вищого навчального закладу.

Тема 6. Особливості педагогічної майстерності викладача психології.

Професійна компетентність педагога: педагогічна діяльність, особистість педагога й педагогічне спілкування. Психолого-педагогічний зміст педагогічної діяльності викладача психології. Компоненти науково-методичного змісту педагогічної діяльності викладача психології та їх роль у забезпеченні ефективності навчально-виховного процесу. Принципи та функції навчально-виховної діяльності. Професійно-особистісні характеристики викладача як елемента педагогічної системи. Педагогічна майстерність та її структура. Особистісні властивості викладача, педагогічні здібності, культурно-психологічна компетентність, артистизм. Проблема ефективності педагогічного спілкування. Основні стилі викладання.

Тема 7. Післядипломна освіта психолога

Поняття про післядипломну освіту психолога. Задачі та завдання післядипломної освіти. Форми післядипломної освіти. Специфіка організації післядипломної освіти. Особливості післядипломної освіти психолога.

Змістовий модуль 3. Методологічні основи організації навчального процесу викладання психології у вищій школі

Тема 8. Технології навчання.

Поняття технології навчання. Педагогічна технологія навчання. Особливості педагогічної технології навчання та її види. Зміст модульно-рейтингової технології навчання та кредитно-модульної системи навчання. Система ECTS.

Тема 9. Методи навчання психології.

Поняття про метод навчання психології. Класифікації методів навчання. Активні методи навчання: програмовані, проблемні, інтерактивні. Активні методи групового навчання психології: діалогічний підхід. Проблемно-діалогічні методи повідомлення навчального матеріалу, навчання в діадах, групові діалоги, рольові діалоги, конкурси, брейн-стормінги, дискусії, командні ігри, структурні методи.

Методи програмного, проблемного та інтерактивного навчання. Словесні методи (розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, робота з книгою) їх провідна роль серед методів викладання психології. Усні та письмові,

монологічні та діалогічні словесні методи. Наочні методи навчання. Вимоги до процесу демонстрування наочності. Ігрові методи навчання. Дискусія як метод інтерактивного навчання Кейс-метод – метод колективного аналізу ситуації Метод круглого столу. Поняття про метод мозкового штурму. Тренінг як форма комплексного використання інтерактивних методів та прийомів навчання. Модерація як інноваційна форма навчання

Тема 10. Таксономія навчальних задач із психології

Визначення навчальної задачі. Класифікація навчальних задач за Г. А. Балл: перцептивні, мисленнєві, образні. Класифікація навчальних задач за В. С. Герасимовою: задачі, в основі яких засвоєння студентами навчальної інформації; задачі, в основі яких засвоєння професійних знань, умінь та навичок. Таксономія навчальних задач за Д. Г. Толлінгеровою і В. Я. Ляудіс: задачі на відтворення знань, задачі на прості мисленнєві операції, задачі на складні мисленнєві операції, задачі, в основі яких узагальнення знань, задачі на продуктивне мислення, задачі на рефлексію.

Тема 11. Засоби навчання

Засоби навчання та їх характеристика. Види засобів навчання. Друковані методичні засоби. Наочне приладдя. Технічні засоби навчання.

Тема 12. Форми навчальних занять та методика їх проведення.

Лекція, методика її підготовки і проведення. Форми й порядок проведення семінарського та практичного занять. Лабораторне та індивідуальне навчальне заняття. Особливості виїзного заняття. Консультація як форма навчального заняття. Індивідуальні завдання студентів-психологів та їх значення у процесі фахової підготовки.

Тема 13. Керівництво самостійною та науково-дослідною роботою студентів-психологів

Поняття про самостійну роботу студента. Зміст самостійної роботи. Методика організації роботи студентів. Методика конспектування літературних джерел. Реферування та його етапи. Науково-дослідна робота студентів та її значення у процесі фахової підготовки.

Тема 14. Навчальна та виробнича практика студентів-психологів

Особливості навчальної, навчально-виробничої, виробничої практики студентів-психологів. Специфіка їх організації, проведення та звітування. Педагогічна практика як особливий вид професійної підготовки.

Тема 15. Контроль та корекція навчальної діяльності студентів-психологів

Контроль як навчальна діяльність студентів. Функції педагогічного контролю навчальної діяльності студентів. Визначення самоконтролю. Зміст і форми педагогічного контролю. Методичні засоби забезпечення ефективності педагогічного контролю. Методи контролю успішності студентів. Розроблення, підготовка та проведення контролю успішності

досягнень студентів у вищій школі. Тестовий контроль знань у вищій школі.

Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Методика викладання психології» забезпечує набуття здобувачами освіти ряду *компетентностей*.

Компетентності, що формуються:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК 3. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгові, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК 4. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК 5. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК 6. Здатність ухвалювати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 7. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК 8. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СФК 1. Здатність до усвідомлення сутності існуючих психологічних проблем завдяки упредметненню об'єкту осмислення на метапарадигмальному рівні та його розуміння в новій інтегрально-методологічній якості

Програмні результати навчання:

ПРН 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПРН 8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або про підвищення кваліфікації.

ПРН 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності

СПРН 1. Поєднувати між собою парадигмальні психологічні та педагогічні концепції, вбачаючи в суперечностях між ними крайнощі інтегрального підходу.

Після вивчення дисципліни «Методика викладання психології» студенти повинні **знати:**

- мету, завдання, предмет методики викладання психології;
- форми організації навчання у вузі;
- психологію активних методів навчання;
- самостійну роботу як форму навчальної діяльності студента;
- форми контролю і корекції знань студентів

вміти:

- здійснювати психологічне обґрунтування різних форм організації навчально-виховного процесу у школах, гімназіях, ліцеях тощо;
- володіти психолого-педагогічною майстерністю та методикою викладання психології;
- аналізувати і визначати найбільш ефективні засоби психологічного впливу на аудиторію, забезпечуючи ефективне застосування (використання) засобів вербальної та невербальної комунікації з нею;
- забезпечувати можливості розвитку та формування особистості з урахуванням різних умов спілкування;
- здійснювати методико-психологічне забезпечення навчального процесу;
- володіти психолого-педагогічною майстерністю та методикою викладання психології.

володіти:

- методологією викладання психологічних дисциплін у вищій школі;
- психолого-педагогічною майстерністю та методикою викладання психології;
- традиційними термінами вищої психологічної освіти;
- психологічної ерудицією, що характеризує професійну кваліфікацію викладача психології у вузі.

Опис навчальної дисципліни

ВДФ 3.03 ДИСТАНЦІЙНЕ ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

Метою викладання навчальної дисципліни «Дистанційне психологічне консультування» є: ознайомити студентів-психологів з сучасним станом дистанційного психологічного консультування, його основними напрямками і підходами, теоретичними засадами основ дистанційного консультування, передати і закріпити у них практичні вміння і навички діагностичної, корекційної та консультативної роботи, навчити студента структурувати консультативний процес і сеанс, допомогти йому оволодіти технологією дистанційного консультування, організувати індивідуальне, групове консультування і консультування в системі телефону довіри, а також засвоєння певних способів діяльності, необхідних для вирішення практичних завдань дистанційного психологічного консультування, розвиток особистісних і професійних якостей психолога-консультанта, формування у

студентів уявлення про форми дистанційного консультування, основи практики дистанційного консультування, вироблення навичок застосування методів і технік дистанційного консультування.

У процесі засвоєння курсу передбачено вирішення таких **завдань**:

- формувати систему знань в області дистанційного психологічного консультування, базовий понятійний апарат, необхідний для сприйняття і осмислення подальших розділів в блоці психологічних дисциплін;
- розвивати навички і вміння, що лежать в основі професійного дистанційного психологічного консультування;
- включати студентів в діяльність по використанню отриманих умінь в практичній роботі психолога;
- мотивувати студентів до використання гуманістично орієнтованих консультативних технологій в професійній діяльності.
- створити у студентів цілісне уявлення про процес психологічного консультування, його зміст, напрямки і форми;
- сприяти формуванню у студентів навичок психологічного консультування;
- створити умови для вироблення кожним студентом свого професійного стилю консультування, усвідомлення своїх професійних можливостей, визначення шляхів професійного росту.

Основний зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія і методологія дистанційного консультування

Тема 1. Предмет дистанційного психологічного консультування. Основні принципи консультування.

Предмет дистанційного психологічного консультування, основні поняття. Психологічне консультування та психотерапія, їх схожість та розбіжність. Історія виникнення дистанційного консультування і психотерапії. Різновиди дистанційного консультування: телефонне консультування, різновиди психологічних послуг у мережі Інтернет. Міфи та реальність психологічного консультування в мережі Інтернет. Переваги та недоліки дистанційного консультування.

Тема 2. Стадії та прийоми дистанційного консультування.

Стадії психологічного консультування. Найбільш поширені проблеми клієнтів. Діагностика станів клієнта. Орієнтація клієнта, особистий «міф» клієнта. Прийоми та методи дистанційного психологічного консультування. Нерелексивні та релексивні прийоми консультативної роботи. Помилки консультанта. Завершення консультування.

Тема 3. Дистанційна робота з типовими психологічними проблемами.

Типові звернення на телефон довіри та інтернет-служби. Проблемні дзвінки, зависаючі та патологічні абоненти.

Тема 4. Робота з кризовими зверненнями клієнтів.

Особливості , притаманні кризам. Допомога в кризах. Суїцид та робота з суїцидальними клієнтами.

Тема 5. Етичні принципи та стандарти надання консультативних послуг.

Етичні принципи та стандарти надання консультативних послуг. Навчання та супервізія в консультуванні. Циклічна модель навчання через досвід. Супервізія. Синдром вигорання та його профілактика.

Змістовий модуль 2. Практика дистанційного консультування

Тема 6. Практика телефонного консультування.

Особливості телефонного контакту. Формування психологічного контакту та довіри по телефону.

Тема 7. Консультування за допомогою Skype та чатів.

Консультування в режимі реального часу через веб-телефонію або через відео конференцію.

Обладнання для веб-консультування. Схожість та розбіжність з консультуванням «обличчя до обличчя». Відбудування бесіди в чат-консультуванні. Само презентація клієнта та консультанта. Вимоги до зворотнього зв'язку у дистанційному консультуванні. Емпатичне слухання через текст. Прийоми консультування в чат-режимі.

Тема 8. Консультування через електронну пошту.

Діагностика стану клієнта на дистанції (через текст). Орієнтація клієнта та особистий «міф» клієнта. Прийоми і методи психологічного консультування у мережі. Контактування в асинхронному режимі. Нереклексивні та рефлексивні прийоми консультативної роботи в асинхронному консультуванні.

Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Дистанційне психологічне консультування» відповідно до стандарту спеціальності 053 Психологія для II магістерського рівня забезпечує набуття здобувачами освіти ряду *компетентностей*.

Компетентності, що формуються:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК 4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгові, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК 7. Здатність ухвалювати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК 9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання:

ПРН 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), проводити їх в індивідуальному порядку та у груповій роботі, оцінювати якість.

СПРН 3. Використовувати сучасні методи індивідуальної та групової психокорекційної, психореабілітаційної та психотерапевтичної роботи і критично осмислювати проблеми консультативної психології.

СПРН 4. Здійснювати психотерапевтичні, корекційні та реабілітаційні заходи, спрямовані на формування навичок психологічного захисту у громадян у кризових ситуаціях.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в результаті оволодіння дисципліною студенти повинні **знати:**

- теоретичні принципи дистанційного консультування у відповідності з темами курсу та грамотно оперувати основними поняттями дистанційного консультування;
- особливості організації консультативного процесу;

вміти:

- творчо оперувати засвоєними знаннями;
- виробити власний стиль консультування;

володіти:

- навичками застосування специфічних та неспецифічних методів і технік дистанційного консультування по телефону та через Інтернет;
- базовими компетенціями психолога-психотерапевта.

Дисципліни вільного вибору студента

Опис навчальної дисципліни

ВДФ 3. 04 ПСИХОЛОГІЯ ВЗАЄМИН БАТЬКІВ З ДІТЬМИ РІЗНИХ ВІКОВИХ КАТЕГОРІЙ

Мета навчальної дисципліни: вивчення і систематизація досягнень вітчизняних і зарубіжних досліджень у галузі вікової та сімейної психології; формування світоглядних компетенцій сімейного психолога, які є пріоритетними в системі соціально-психологічної реабілітації осіб з порушеннями комунікацій в сімейній сфері, що відповідають сучасним гуманістичним тенденціям і державній політиці Української держави.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення здобувачів другого магістерського рівня з історичними етапами становлення вікової та сімейної психології;

- оволодіти основними категоріями та поняттями вікової та сімейної психології;
- вивчення фундаментальних понять проявів взаємовідносин батьків з дітьми різних вікових категорій;
- узагальнення основних сімейних дисфункцій;
- розгляд уявлень про сімейні стосунки;
- сприяти вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в сім'ї;
- ознайомлення з особливостями комунікацій пацієнтів батьків з дітьми різних вікових категорій.

Предметом вивчення є сімейна комунікація батьків з дітьми різного віку.

Основний зміст дисципліни:

Методи дослідження в клінічній психології. Психологічний діагноз. Норма і патологія. Здоров'я, хвороба, інвалідність. Вплив соматичного стану на психіку людини. Внутрішня картина хвороби. Вікові особливості внутрішньої картини хвороби. Патопсихологічний аналіз порушень чуттєвого пізнання. Порушення емоційної і вольової сфер. Симптоми патології раціонального пізнання. Порушення свідомості, уваги та пам'яті. Патопсихологічні симптоми і синдроми та їх роль в клінічній діагностиці. Клініко-психологічні особливості хворих з психічними розладами. Клініко-психологічні особливості хворих з ендогенними розладами. Клініко-психологічні особливості хворих з невротичними розладами. Клініко-психологічні особливості хворих з розладами особистості. Клініко-психологічні особливості хворих з соматоформними розладами. Клініко-психологічні особливості хворих з соматичними захворюваннями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- сучасні тенденції розвитку психологічної галузі та аналізувати їх;
- тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки психолога;
- закони та способи міжособистісної взаємодії психолога та клієнта;
- методики та стандартні схеми опитування та фізикального обстеження пацієнта;
- методики оцінювання психічного стану дитини, підлітка і дорослого;
- основні нормативні документи, які регламентують діяльність психотерапевта;
- основні обмеження життєдіяльності та принципи визначення особистісної декомпенсації;
- ефективність різних форм організації надання психологічної допомоги.

Уміти:

- визначати необхідний режим праці та відпочинку при наданні психологічної допомоги батькам та дітям;
- визначати негативні фактори навколишнього середовища; аналізувати

- стан здоров'я певного контингенту; визначати наявність зв'язку між станом навколишнього середовища та станом здоров'я певного контингенту; розробляти профілактичні заходи на підставі даних про зв'язок між станом навколишнього середовища та станом здоров'я певного контингенту;
- здійснювати аналіз особливостей сімейних комунікацій населення, виявляючи групи ризику, території ризику, час ризику, фактори ризику. Проводити оцінку впливу соціально-економічних та біологічних детермінант на здоров'я індивідуума та сім'ї;
 - організовувати роботу соціально-психологічного персоналу; формувати раціональні соціально-психологічні маршрути клієнтів; організовувати взаємодію з колегами, організаціями та установами; застосовувати інструменти просування психологічних послуг;
 - формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності;
 - дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю;
 - організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

Опис навчальної дисципліни **ВДФ 3. 05 ЕТНОКОНФЛІКТОЛОГІЯ**

Навчальна дисципліна «Етноконфліктологія» належить до циклу другого (магістерського) рівня підготовки згідно навчального плану підготовки фахівців.

Мета курсу – вивчення і систематизація досягнень вітчизняних і зарубіжних досліджень у галузі етноконфліктології; формування світоглядних компетенцій крос-культурального психолога, які є пріоритетними в системі соціально-психологічної допомоги особам з порушеннями комунікацій в соціально-культуральній сфері, що відповідають сучасним гуманістичним тенденціям і державній політиці Української держави.

Завдання курсу є ознайомлення здобувачів другого магістерського рівня з історичними етапами становлення психології міжкультурної комунікації; оволодіти основними категоріями та поняттями психології міжкультурної комунікації; вивчення фундаментальних понять проявів взаємовідносин представників різних культурних спільнот; узагальнення основних міжкультурних дисфункцій; розгляд уявлень про міжкультурні стосунки; сприяти вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в різних культурних спільнотах; ознайомлення з особливостями комунікацій осіб різних культурних спільнот.

Предмет курсу: розкриття студентам знань про соціально-психологічні конфлікти національно-етнічних спільнот, їхній вплив на поведінку особистості, а також соціально-психологічні процеси й особливості етнічних

конфліктів та міжнаціональних конфліктів.

Основний зміст дисципліни: Предмет і міждисциплінарні зв'язки етноконфліктології. Основні методи етноконфліктології. Історія розвитку етноконфліктології. Проблема етносу та нації в етноконфліктології. Психічний склад етносу. Ментальність як інтегральна етнопсихологічна ознака нації. Психологічна сутність і зміст національного характеру. Національна свідомість. Етнічна самосвідомість. Проблема етнічної установки в етноконфліктології. Етнічні стереотипи, їх структура та зміст. Причини стереотипізації. Етнічні конфлікти, їх сутність, об'єктивні та суб'єктивні умови виникнення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** основні концептуальні підходи в етноконфліктології, основні сучасні теорії етноконфлікту,

сутність і складові етноконфлікту,

типологію етноконфлікту,

причини виникнення і розвитку етноконфлікту,

особливості етноконфлікту у різних сферах соціального життя.

Уміти:

аналізувати етноконфлікт з позицій сучасної конфліктології; мати навички запобігання етноконфліктам і конструктивного їх розв'язання в основних сферах життєдіяльності людини.

Опис навчальної дисципліни ВДФ 3.06 ЕТИКА ІУДАЇЗМУ

Мета курсу – ознайомлення студентів з основними світоглядними уявленнями іудаїзму, формування почуття національної гідності, бажання відроджувати культуру рідного народу та його морально-етичні цінності.

Завданнями курсу є:

- ознайомлення студентів з багатовіковими світоглядними єврейськими традиціями і звичаями, що охоплюють всі сфери життя людини;
- формування національної самосвідомості та самоідентифікації;
- сприяння відродженню національної культури і поверненню до традиційних єврейських цінностей.

Основний зміст курсу:

Єврейська етика – закон, що регламентує всі сфери життя індивідуума та суспільства. Тора як Книга Заповіту єврейських морально-етичних цінностей для народу Ізраїлю. Мудреці Середньовіччя про єврейські закони та етику. Етичні дослідження мудреців Талмуду щодо свят єврейського календаря. Філософсько-етичні погляди хасидів Хабаду. Поняття заповіді: «613 заповідей», їх порядок і значення. Єврейська мораль про гріхопадіння. Єврейські етичні основи праведності. Єврейська мораль про дотримання заповідей милосердя та благодійності. Єврейське етичне вчення про абсолютну цінність Людини та людського життя.

Після вивчення курсу «Етика іудаїзму» студенти повинні *знати*:

- суть основних понять етики іудаїзму;
- основний зміст класичних текстів іудаїзму (Тора, Талмуд, Тегілім, Танах);
- погляди єврейської традиції та етики на походження світу й розвиток людства;
- заповіді, закони й етичні норми поведінки людини, зумовлені єврейськими класичними текстами;
- звичаї та обряди пов'язані зі святами єврейського календаря;
- ключові сімейні цінності єврейського народу.

Уміти:

- дотримуватись норм національної етики і моралі;
- здійснювати порівняльну характеристику єврейських етичних норм минулого та сьогодення;
- самостійно аналізувати зміст класичних текстів;
- коректно використовувати класичні тексти у вирішенні світоглядних етичних розбіжностей між представниками єврейського народу та представниками інших національностей;
- практично використовувати знання з етики іудаїзму у діяльності психолога під час вирішення етноконфліктів;
- спираючись на знання особливостей єврейської етики, здійснювати культурально центроване психологічне консультування.

Блок дисциплін «Психологічне консультування та психологічний супровід мігрантів»

Опис навчальної дисципліни

ВДФ 3. 07 ПСИХОЛОГІЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Мета навчальної дисципліни: вивчення і систематизація досягнень вітчизняних і зарубіжних досліджень у галузі психології міжкультурної комунікації; формування світоглядних компетенцій крос-культурального психолога, які є пріоритетними в системі соціально-психологічної допомоги особам з порушеннями комунікацій в соціально-культуральній сфері, що відповідають сучасним гуманістичним тенденціям і державній політиці Української держави.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення здобувачів другого магістерського рівня з історичними етапами становлення психології міжкультурної комунікації;
- оволодіти основними категоріями та поняттями психології міжкультурної комунікації;
- вивчення фундаментальних понять проявів взаємовідносин представників різних культурних спільнот;
- узагальнення основних міжкультурних дисфункцій;
- розгляд уявлень про міжкультурні стосунки;

- сприяти вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в різних культурних спільнотах;
- ознайомлення з особливостями комунікацій осіб різних культурних спільнот.

Предметом вивчення є ментальні та культурологічні відмінності світосприйняття й комунікації представниками різних національностей.

Основний зміст дисципліни:

Міжкультурна комунікація як наука і навчальна дисципліна. Картина світу: мовна та культурна. Соціально-психологічний аспект міжкультурної комунікації. Моделі міжкультурних комунікацій. Особливості процесу акультурації. Образи, іміджі та стереотипи в міжкультурній комунікації в міжнародному культурному обміні. Взаємодія в міжнародному культурному обміні. Багатосторонні зв'язки в міжнародному культурному обміні. Міжнародне культурне співробітництво. Основні напрямки і форми культурного обміну в міжкультурній комунікації. Вербальне вираження національних особливостей.

Після вивчення курсу студенти повинні **знати:**

- теоретико-методологічні основи антропології та психології міжкультурних комунікацій;
- особливості й механізми міжкультурної взаємодії в умовах глобалізації;
- особливості сучасних суперечливих процесів культурної глобалізації;
- психологічні концепції культури і особистості в культурі;
- теорії та моделі міжкультурних комунікацій;
- типологізації культур;
- особливості міжкультурної вербальної і невербальної комунікації, стилі міжкультурної конфліктної взаємодії і розв'язання конфліктів у різних культурах;
- психологічні механізми адаптації в іншому культурному середовищі.

Уміти:

- аналізувати соціальні ситуації конфліктів у міжкультурній взаємодії;
- використовувати моделі й концепції міжкультурних комунікацій для аналізу різноманітних ситуацій міжкультурної взаємодії;
- враховувати крос культурні аспекти під час проведення переговорів у різних сферах;
- співвідносити професійні знання, здобуті під час вивчення дисципліни, з сучасною реальністю міжкультурних відносин, а також в контексті психологопрактичної роботи і в екстремальних ситуаціях.

**Опис навчальної дисципліни
ВДФ 3. 08 КРИЗОВА ПСИХОТЕРАПІЯ**

Навчальна дисципліна «Кризова психотерапія» належить до вибіркових

дисциплін циклу фахової підготовки другого (магістерського) рівня згідно навчального плану підготовки фахівців.

Мета курсу – вивчення і систематизація досягнень вітчизняних і зарубіжних досліджень у галузі кризової психотерапії; формування світоглядних компетенцій медичного психолога, які є пріоритетними в системі медико-психологічної реабілітації пацієнтів з невротичними та психосоматичними порушеннями, що відповідають сучасним гуманістичним тенденціям і державній політиці Української держави.

Завдання курсу є ознайомлення здобувачів другого магістерського рівня з історичними етапами становлення кризової психотерапії; оволодіння основними категоріями та поняттями кризової психотерапії; вивчення фундаментальних понять проявів психічних порушень; узагальнення основних патологічних симптомів й синдромів психічних розладів; розгляд уявлень про психосоматичну єдність; ознайомлення із закономірностями формування та основними властивостями психічних процесів особистості соматично хворої людини, висвітлити проблему спілкування у медичному середовищі, зокрема з пацієнтом та його родичами; сприяння вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в колективі; ознайомлення з особливостями поведінки пацієнтів з психічними розладами та можливостями психологічної та психотерапевтичної допомоги в структурі комплексного лікування.

Предмет курсу: особливості поведінки особистості в ситуації кризової події чи катастрофи, стратегій подолання невизначеності життєвого шляху, внутрішньоособистісні механізми та програми психологічної допомоги і підтримки.

Основний зміст дисципліни: Методологічні основи та система принципів кризової психотерапії. Основні поняття, що використовуються в межах кризової психології та психотерапії, їх семантичний та феноменологічний аналіз. Методичний арсенал психологічних засобів корекції кризових станів особистості. Психотравмівні і кризові ситуації. Світовий досвід психотерапевтичної допомоги населенню, що постраждало внаслідок психотравмівних ситуацій. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі. Прикладні аспекти кризової психотерапії. Основні принципи надання психотерапевтичної допомоги постраждалим внаслідок психотравмівних ситуацій. Подолання наслідків психотравми: невідкладна психотерапевтична допомога. Психотерапевтична допомога під час горювання. Особливості надання психотерапевтичної допомоги людині, яка перебуває у передсуїцидальному стані. Психотерапевтична допомога дітям із травмівним досвідом. Психотерапевтична допомога особам з різними типами залежності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати –

- фундаментальні основи теоретичної, прикладної та практичної психології;
- закономірності побудови та ефективного впровадження психологічних

технологій згідно із запитом конкретного індивіда або групи;

- економічний, нормативно-правовий зміст під час створення установ з надання психологічних послуг різним верствам населення;

- процедуру проведення примирення (фасилітації, переговорів, посередництва, консультації тощо); діагностики ситуації конфлікту;

- про важливість збереження здоров'я (власного й навколишніх) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

- основні методи психологічного дослідження в кризовій психології; – кризи і конфлікти в житті людини та способи їх подолання;

- поняття про стрес та його наслідки, стратегії подолання;

- прояв суїцидальних тенденцій та суїцидальної поведінки;

- специфіку прояву посттравматичного стресового розладу;

- особливості переживання вікових, професійних криз;

- методи впливу на людину в лікувальних та профілактичних цілях.

уміти:

- організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову);

- застосовувати на практиці базові інструментальні цінності психології, розуміння соціальних і психологічних наслідків своєї професійної діяльності;

- здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту;

- визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати способи їх розв'язання;

- організовувати і надавати психологічну допомогу особистості, що перебуває в кризових ситуаціях;

- використовувати психодіагностичний інструментарій для проведення диференціальної діагностики психічного стану особистості та її психічних реакцій на певні кризові ситуації;

- створювати психологічні просвітницькі програми для підвищення рівня психологічної культури населення;

- координувати зусилля різних організацій психологічної сфери щодо розв'язання психологічних проблем і завдань в інтересах психологічного захисту груп ризику.

Опис навчальної дисципліни

ВДФ 3. 09 КУЛЬТУРАЛЬНО ЦЕНТРОВАНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

Мета навчальної дисципліни: вивчення і систематизація досягнень вітчизняних і зарубіжних досліджень у галузі психології міжкультурної комунікації; формування світоглядних компетенцій крос-культурального психолога, які є пріоритетними в системі соціально-психологічної допомоги особам з порушеннями комунікацій в соціально-культуральній сфері, що відповідають сучасним гуманістичним тенденціям і державній політиці Української держави.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення здобувачів другого магістерського рівня з історичними етапами становлення психології міжкультурної комунікації;
- оволодіти основними категоріями та поняттями психології міжкультурної комунікації;
- вивчення фундаментальних понять проявів взаємовідносин представників різних культурних спільнот;
- узагальнення основних міжкультурних дисфункцій;
- розгляд уявлень про міжкультурні стосунки;
- сприяти вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в різних культурних спільнотах;
- ознайомлення з особливостями комунікацій осіб різних культурних спільнот.

Предметом вивчення є ментальні та культурологічні відмінності світосприйняття й комунікації представниками різних національностей.

Основний зміст дисципліни:

Типові помилки спілкування з представниками різних культур і причини крос-культурного шоку. Культура та основні психологічні процеси. Рівні вивчення культури. Огляд найважливіших параметрів культури. Культуродоцільне психологічне консультування як соціокультурна і психотехнічна проблема. Індигенізація і універсалізація як головні тенденції в сучасній практиці психологічного консультування. Культуродоцільні моделі консультативної роботи. Аналіз та вирішення крос-культурних конфліктів. Індивідуально-психологічні та соціально-психологічні предиктори успішної адаптації ортодоксальних і неортодоксальних євреїв-мігрантів до нового соціального середовища. Психологічне консультування членів єврейської громади з урахуванням етичних принципів іудаїзму. Соціально-психологічні та крос-культуральні аспекти адаптації мігрантів в багатонаціональних спільнотах.

Після вивчення курсу студенти повинні **знати:**

- теоретико-методологічні основи антропології та психології міжкультурних комунікацій;
- особливості й механізми міжкультурної взаємодії в умовах глобалізації;
- особливості сучасних суперечливих процесів культурної глобалізації;
- психологічні концепції культури і особистості в культурі;
- теорії та моделі міжкультурних комунікацій;
- типологізації культур;
- особливості міжкультурної вербальної і невербальної комунікації, стилі міжкультурної конфліктної взаємодії і розв'язання конфліктів у різних культурах;
- психологічні механізми адаптації в іншому культурному середовищі.

Уміти:

- аналізувати соціальні ситуації конфліктів у міжкультурній взаємодії;
- використовувати моделі й концепції міжкультурних комунікацій для аналізу різноманітних ситуацій міжкультурної взаємодії;
- враховувати крос культурні аспекти під час проведення переговорів у різних сферах;
- співвідносити професійні знання, здобуті під час вивчення дисципліни, з сучасною реальністю міжкультурних відносин, а також в контексті психологопрактичної роботи і в екстремальних ситуаціях.

Опис навчальної дисципліни

ВДФ 3. 10 ПРАКТИКУМ КОНСУЛЬТУВАННЯ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

Мета навчальної дисципліни: вивчення і систематизація досягнень вітчизняних і зарубіжних досліджень у галузі кризової психотерапії; формування світоглядних компетенцій медичного психолога, які є пріоритетними в системі медико-психологічної реабілітації пацієнтів з невротичними та психосоматичними порушеннями, що відповідають сучасним гуманістичним тенденціям і державній політиці Української держави.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення здобувачів другого магістерського рівня з історичними етапами становлення кризової психотерапії;
- оволодіти основними категоріями та поняттями кризової психотерапії;
- вивчення фундаментальних понять проявів психічних порушень;
- узагальнення основних патологічних симптомів й синдромів психічних розладів;
- розгляд уявлень про психосоматичну єдність;
- ознайомити із закономірностями формування та основними властивостями психічних процесів особистості соматично хворої людини, висвітлити проблему спілкування у медичному середовищі, зокрема з пацієнтом та його родичами;
- сприяти вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в колективі;
- ознайомлення з особливостями поведінки пацієнтів з психічними розладами та можливостями психологічної та психотерапевтичної допомоги в структурі комплексного лікування.

Предметом вивчення є особливості поведінки особистості в ситуації кризової події чи катастрофи, стратегій подолання невизначеності життєвого шляху, внутрішньоособистісні механізми та програми психологічної допомоги і підтримки.

Основний зміст дисципліни:

Кризи та конфлікти в житті людини. Життєві кризи особистості. Основні способи виходу з кризи. Кризове психологічне консультування як галузь

практичної психології. Психологічна допомога внутрішньо переміщеним особам. Психологічна допомога ветеранам війни. Психологічна допомога особам, що пережили полон та тортури. Психологічна допомога родинам ветеранів. Психологічна допомога дітям із травмивним досвідом. Профілактика та подолання професійного вигорання психологів, соціальних працівників.

Після вивчення курсу студенти повинні **знати**:

- методологічні основи дослідження кризового стану і кризового консультування;
- специфіку психічного функціонування людини і фактори ризику деструктивного розвитку в ситуаціях переживання нормативних і ненормативних криз;
- етапи розробки програми кризового втручання, спрямованої на профілактику деструктивного розвитку особистості та групи в ситуації кризи.

Уміти:

- здійснювати самостійний пошук, критичний аналіз, систематизацію й узагальнення наукової інформації, постановку мети дослідження і вибір оптимальних методів і технологій;
- аналізувати базові механізми психічних процесів, станів та індивідуальних відмінностей з урахуванням антропометричних, анатомічних і фізіологічних параметрів життєдіяльності людини у філо- і онтогенезі;
- проектувати і реалізовувати комплексний консультативний вплив на особу і групу в ситуації переживання нормативних і ненормативних криз;
- розробляти програми профілактики деструктивного розвитку особистості і групи в кризових ситуаціях.